

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

Titlvs. XXXI. De Regularibus & Transeuntibus ad Religionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62668](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62668)

TITVLVS XXXI.

De Regularibus & Transeuntibus ad Religionem.

Rersonarū Ecclesiasticarum duo genera sunt. Unum Clericorum Secularium: alterum Regularium. De priorum Vita, Moribus Rebusque ad superiores, primas præsertim, hujus Libri Rubricas est actum. Posteriorum Professionem ac Statum concernentia nunc discutimus.

- 11. IX. Impubes Veteri;
- 12. Modernò Jure sedecim annis minor.
- 13. Quà etate majorem minoremve aliqui Ordines exigunt.
- 14. X. Qui Novitiatus annum non explevit.

Regulares, à *Regula* sic nuncupati, sive Religiosi sunt Fideles, qui editis tribus Religionis substantialibus, perpetuæ Paupertatis, Castitatis & Obedientiæ votis, in communi stabili & ab Ecclesia approbato vitæ Statu ad Christianam Perfectionem unionemque cum Deo tendunt, secundum D. Thomam 2. 2. q. 186. art. 1. 2. &c. & Laiman Lib. 4. Tract. 5. cap. & n. 1. ut Tit. 35. magis declarabitur; ad cujusmodi Status Professionem admitti; ac proinde Religiosi fieri generaliter possunt Christiani omnes, qui Jure non prohibentur.

Prohibentur autem Primò Infantes, Furiosi, Amentes, &c. Sicut 15. hâc Rubr. & c. fin. V. Si verò, de Success. ab intest. propter defectum usûs rationis & hunc supponentis consensus ac deliberationis: sine quibus, sicut alia quæcunque, sic vel maximè Religionis Vota obligatoria esse non possunt, & Significatum 11. S. Thomas cit. q. 189. art. 5. & Sanchez Lib. 5. Moral. cap. 4. n. 53. Secundò, Servus sine licentia domini:

G g g

ARTICULUS 1.

De Personis ingressis Religionis capacibus.

SUMMARIUM.

- 1. Hujus capaces sunt omnes, Jure non prohibiti.
- 2. Prohibiti illò sunt I. Infans, Furiosus & Amentis.
- 3. II. Sine domini licentia Servus, etiam Adscripticius & Originarius.
- 4. III. Coniux, conjugio jam consummato, sine conjugis.
- 5. IV. Et sine Papa licentia Episcopus.
- 6. V. Oppressus gravi are alieno.
- 7. VI. Obnoxius Ratiociniis.
- 8. VII. Criminosus.
- 9. VIII. Liberi propter parentum,
- 10. Et hi propter illorum necessitatem.

mini: quò invitò aut inficiò ingressus, si intra triennium, à die, quò dominus ad ejusmodi ingressus noticiam pervenit, computandum, repetatur, cum omnibus, quæ in Monasterium attulit, fide tamen de impunitate acceptâ, restituentus est, *can. fin. 17. q. 2.* quia, cum sui juris non sit, injustè subterfugit domini potestatem. Triennio verò elapsò repeti non permittitur, quamvis Religionem nondum sit professus, *can. cit.* quòd dominus eum, cum possit, non repetens, juri suo renuntiâsse, vel Ecclesiæ favore adversus eum quodammodo præscriptum, videatur: licet aliàs servus fugitivus etiam longi temporis lapsu usucapi non possit, *l. 1. C. de Servis fugit. Glossa in can. cit. V. Intra triennium, Sanchez cit. cap. 4. à n. 42. & Barbosa in can. fin. cit. à n. 2.*

Atque hæc in servis non solum propriè dictis sive mancipiis, sed in iis quæque locum habent, quos Jura colonos Adscriptitios & Originarios vocant; cum enim tales glebæ seu fundo colendo adscripti, aut ex origine sua additi sint, inde avelli sine præjudicio domini, ac proinde istò invitò non possunt, *can. fin. cit. ubi Turrecremata n. 4. Sylvester V. Religio 2. q. 3. in fine, Azor p. 1. Institut. lib. 12. cap. 1. q. 3. & cit. Sanchez n. 48.*

4. Tertio, Conjug post matrimonium jam consummatum: nisi adsit justa causa perpetui divortii, vel alterius conjugis licentia habeatur, *c. Quidam 3. & c. Placet 12. de Convers. conjug.* ubi rem hanc plenius exponam.

5. Quarto, Episcopus sine licentia Papæ, *c. Nisi cum pridem 10. de Renunt. & c. Licet 18. bñ Rubr.* quòd matrimonii spiritualis vinculo alligatus sit Ecclesiæ suæ: quam propterea, illò Apostolica autoritate non dissolutò, deserere nequit, *c. Inter 2. de Translat. Episc.*

Imò illam deserendi licentiam, ob votum Religiosæ vitæ & majoris Perfectionis propriæ desiderium petenti, Papa concedere non solet, nec de Jure debet: nisi ex sex causis, *c. Nisi cit. relatis,* aliqua cedat, aut facillè haberi possit alius, cui Ecclesiæ æquè bene præfuturus judicatur; quòd totius populi diocesani bonum commune privatæ ipsius utilitati præferendum, ut cum *cit. Doctore Angelico q. 185. art. 5. rectè observant Sanchez Tom. 3. de Relig. lib. 1. cap. 20. n. 7. & Palao Tract. 16. disp. 1. p. 7. §. 1. n. 4.*

Quinto, Oppressus gravi arrebo no, & debitis ex delicto vel contracto oneroso uni vel pluribus certis creditibus obligatus, cum spes est, ab eo, si in seculo aliquandiu perseveret, ut officii vel beneficii fructibus, vel arte aut industria statui suo conveniente acquiritis, creditoribus satisfactum iri, ex *Constitut. Sixti V. quæ incipit Cum de mortibus, Calend. Decemb. 1558. data;* cum enim talis ad ejusmodi debita solvenda obligetur Jure Naturali & Divino, hoc est, septimò Decalogi præceptò, Consiliis Evangelicis prævalente, illorum executionem per ingressum Religionis, quando sine animæ discrimine potest aliquandiu, v.g. ad tres quatuorve aut quinque annos, differre debet; ut interim creditoribus satisfiat: nisi isti in ingressum consentiant: vel, cum plena solvitionis spes non est, debitor bonis speciebus & actionibus cedat in favorem creditorum; cum enim ultra, quam potest, nemo teneatur, *Reg. Imperialis 185. ff. & Reg. Nemo 6. in 6. & inanis sit actio creditoris, quam debitoris inopia excludit, c. Olim 18. de Resol. Spoliat. & l. Nam in 16. ff. de Dolo, tali casu, factâ bonorū cessione, Religionem ingredi debitor non prohibetur, S. Thomas cit.*

mas cit. q. 186. art. 6. Navarrus Comment. 2. de Regular. n. 8. & Donatus Tom. 2. Prax. Regular. p. 2. Tract. 3. q. 13. n. 4.

Sexto, Ratiociniis sive reddendis rationibus obnoxii ex administratione rerum publicarum, can. Unico dist. 53. imò etiam privatarum: non quidem de Jure antiquo: sed cit. Constitutione Sixti V. à Religione generaliter excludentis quoscunque ratiociniis ita obnoxios; ut ex hujusmodi causa lis vel molestia eis jam illata, vel timendum sit, ne inferatur. Hujusmodi tamen ratiociniis obligatorum atque alieno vel debitis gravatorum, Religionis alicujus habitum suscipientium, Professio valida est: licet, tam in ipsos quam in admittentes graves poenae decretæ sint; quia memorata Constitutio Sixti, quæ ejusmodi ratiociniis aut debitis gravatorum Professio & ipsa etiam susceptio habitus annullatur, à Clemente VIII. Constit. quæ incipit In suprema §. 3. edita 2. Aprilis 1602. quoad nullitatem Professionis & susceptionis habitus redacta est ad terminos Juris communis, eas nusquam irritantis, cit. Sanchez Lib. 4. cap. 19. à n. 19. & Palao §. 4. n. 10.

Septimo, Criminosis, quibus propter enormes excessus gravis coercitio publica, v.g. mortis, mutilationis, perpetui exilii; trimerium, fustigationis aut similis poena alia timetur, eadem Sixti V. Constitutione: quæ, licet cit. Constitutione Clementina quoad nullitatem susceptionis habitus & Professionis revocata sit ad Jus commune, quoad poenas tamen, in superiores eos admittentes &c. latas, in suo vigore est relicta, Tamburin. Tom. 13. de Jure Abbat. disp. 6. q. 3. n. 11.

Octavo Filii, quorum parentes non extremâ duntaxat, sed etiam gravi necessitate laborant: &, si ab illis non ju-

ventur, non nisi mendicandò, famulatum vel officium statui suo indecorum exercendò sustentari possunt; hæc enim ipsorum necessitatem sublevare &, si in seculo absque salutis suæ discrimine possint, Religionis ingressum omittere vel, donec illis prospectum sit, differre filii tenentur, can. 1. dist. 30. Ratio est; quia liberi parentes suos honorare, non solum per exhibitionem reverentiæ externæ, sed etiam per necessariorū vitæ subsidiariorum subministratorem tenentur ex præcepto Divino, quod prævalet Consilio, sub quo tantum est ingressus Religionis; ut adedò, qui parentum necessitate, quam sine suæ salutis discrimine sublevare potest, insuper habitâ, ad eam convolat, redarguendus sit non minus, quam Matth. cap. 15. v. 4. à Christo Domino Pharisei: qui Religionis intuitu honorem debitum parentibus subtrahabant; cum faciendâ non sint mala, ut inde bona eveniant, Roman. cap. 3. v. 8. S. Thomas cit. q. 189. art. 6. Sylvester V. Religio 2. q. 7. Navarrus Manual. cap. 14. n. 14. cit. Sanchez cap. 20. n. 3. & Suarez cap. 5. n. 11.

Simili modò, & multò minus Patris, insuper habitâ necessitate, curâ & educatione liberorum, Religionis ingressus est permittus; quia, quoad educationem & alimentorum præstationem, patris obligatio major quàm filii est; cum iste ad alendum patrem solum per accidens ratione necessitatis: pater autem ad alimenta & educationem liberorum, tantum eorum principium, per se & ratione muneris sui teneatur: quod non obscure insinuat Apostolus, Epist. 2. ad Corinth. cap. 12. cujus v. 14. ait, Non debent filii parentibus thesaurizare, sed parentes filiis, S. Thomas art. 6. cit. Navarrus Comment. 2. de Regular. n. 8. & Laiman cit. Tract. 5. cap. 4. n. 2. in fine.

G g g g 2 Nonò

- Nonò, Impubes, hoc est, femina duodecim & mas quatuordecim annis minor, *can. Firma, 30. q. 1.* quibus, ac proinde à femina duodecimò, à mare decimò quartò ætatis annis impletis, inchoari Novitatus, *Clement. fin.* imò de Jure antiquo ipsa Religionis professio potuit emitti, *c. Ad nostram 8. c. Significatum 11. c. Cum virum 12. hic & c. 2. in 6.* Postea tamen hanc femina decimò tertio & mas decimò quinto ætatis annò exactò primùm emittere permittebatur, *Clem. cit. junctâ Glosâ V. Etate.* Hodie verò ex S. Synodi Tridentinæ decreto ad Religiosæ Professionis valorem exigitur; ut, sive mas sive femina sit, qui eam emittit, decimum sextum annum impleverit, *Sess. 25. cap. 15. de Regular.* Circa Novitatus tamen inchoationem, & ætatem ad eam necessariam à S. Synodo nihil immutatum aut statutum est; ac proinde ea relicta sub antiqui Juris dispositione, *arg. l. Commodissimè 10. ff. de Lib. & posth. Sylvester V. Religio 3. q. 2. Navarrus Consil. 20. ad hanc Rubr. n. 1. & Sanchez Lib. 5. Moral. cap. 4. n. 22.*
- Neque, illâ ætate & ante decimum quintum annum impletum Novitatum inchoari post S. Synodum utiliter non posse, inde legitimè inferitur; quòd, ex ejus decreto, probationis annus integer præmittendus Professioni, *cap. 15. cit.* & hæc professioni conjungenda ex S. Synodi PP. mente eò ipsò sit; quòd Regularibus superioribus præceperint; ut Novitatus annò finito novitios, quos habiles invenerint, ad profitendum admittant: aut, si habiles non invenerint, è Monasterio ejiciant, *cap. 16.* Non, inquam, ex his decretis id legitimè inferitur; quia in posteriori DD. passim subaudiendum monent, *Nisi professionem aliquamdiu differri exigat aut suadeat justa & rationalis causa,* v.g. infirmi-

tatis aut deficientis legitime ætatis, ut aliis relatis observant Rodriguez Tom. 1. Regul. q. 17. art. 10. & 20. cit. Sanchez cap. 4. n. 21. & S. Congregat. Card. S. Concilii Interpp. declaratione firmæ Donatus Tom. 2. Prax. Regul. p. 2. tit. 1. q. 8. n. 4.

Excipiebantur tamen imprimitis Olim, qui Religionem profitebantur in Monasteriis insularum, *c. Quia in insulis 6.* non majorum ac late patentium; sed solitariarum, & angustæ terræ mari circumfusæ spatio comprehensarum, *normit. in c. cit. n. 3.* in talibus enim ob Congregationis & Conversionis multò quàm alibi durioris, asperitatem ad habitus susceptionem & professionem admitti jam à Gregorio I. non permettebantur adolescentes, qui plenam pubertatem, sive decimum octavum annum aut majorem ætatem non attingissent, *Quia cit.* cujus textus dispositio extra insulas illas, & Minorum sive S. Francisci de Paula Ordinem, cujus speciem Jure recepta est, non porrigitur: nec moderno usu in ipsis insularum Monasteriis observatur, *Joan. Andr. in c. cit. n. 1. Ant. de Butr. ibid. n. 6. & aliorum libris, apud cit. Sanchez n. 3. & Pirhing ad hanc Rubr. n. 118.*

Excipiuntur deinde Ordines Militares plerique: qui post decimum tertium ætatis, etiam ante Novitatus annum expletum, professionem emittere possunt, & aliquando solent; cum non comprehendantur decreto Trident. *Sess. 25. cap. 15. de Regular.* ut ibi notat Barbosa à n. 2. & Professionem, non secundum hoc, sed secundum Regulam suam edant, *Aszor p. 1. Instit. Lib. 13. cap. 4. n. 17. cit. Sanchez Lib. 5. cap. 4. n. 17.*

Demum excipienda est Societas JESU, ad cujus Novitatu ante decimum quintum & post quinquagesimum annum impletum à Provincia

Provincialibus admitti nemo potest, ex Congreg. VIII. General. cau. 9. & Provincialis Regula 16. Unde eum ingressi, Simplicia, Religionis tamen substantialia Vota ante decimum septimum ætatis annū impletum validè emittere nequeunt sine dispensatione Generalis, quia eorum valor exigit biennium Novitiatūs; qui ante decimum quintum annum impletum validè inchoari non potest, ut inchoatio propter defectum potestatis in admittente non valeat. Sanchez cit. cap. 4. n. 26. & Pirrhing hęc Rubr. n. 27.

14. Decimò ad Professionem admitti prohibetur, qui in Religione Novitiatūs sive probationis annum non explevit, can. Consulendus, 17. q. 2. c. Ad Apostolicam 16. hęc Rubr. c. 1. pr. in 6.

ARTICULUS II.

De Novitiatu.

SUMMARIUM.

15. Annum Novitiatum exigendi ratio.
16. Ante anni lapsum mutuo consensu edita Professio olim:
17. Non etiam hodie valida est:
18. Nisi edita sit à moribundo:
19. Qua tamen vere Professionis non omnes effectus habet.
20. Societas Jesu exigit biennium Probationis:
21. Que ab actuali admissione aut habitus susceptione inchoatur.
22. In habitu certo, non in omnibus:
23. In plerisque tamen Religionibus peragenda est.
24. Et exigit annum moraliter:
25. Imò à momento ad momentum completum:

26. Eumque continuum & non interruptum.
27. Eam Novitii dimissio vel reditus spontaneus ad seculum:
28. Non amentia solum temporanea interruptumpit.
29. Probatione finita exiens, si redeat, denuo probandus est,
30. Si notabilis mutatio intercessit:
31. Non etiam, si hæc non intercessit.
32. Vel Professus ad aliud, ejusdem Obsequantia, Monasterium transeatur.

AD Professionem Religiosam, ultra annum ætatis decimum sextum, etiam Novitiatum sive probationem exigendi, estque spatium temporis, annuò non minùs, præfigendi iustissima, & Monasterii pariter idque per Professionem ingressuri favorem spectans, ratio fuit; ut Novitius disciplinam & rigorem Regularis vitæ experiri & Monasterium, ipsius indole ac moribus probè perspectis, agnoscere valeat, an futurus sit idoneus & perpetuò Fratrum consortio aggregandus. Qua tamen ratione non obstante, annuè probationis integritati utriusque partis, scilicet Novitii eumque ad Professionem admittentium, mutuo consensu potuit renuntiari, c. Ad Apostolicam 16. quòd ea principaliter ob istorum, ac proinde privatum favorem præcipuè fuerit introducta, & locus sit Regulæ c. Si de terra 6. de Privileg. præterquam in FF. Prædicatorum ac Minorum & aliorum Mendicantium Ordinibus: quibus, ne intra annum ad Professionem aliquem admitterent, severè interdictum est, c. Non solum 2. c. Constitutionem 3. in 6.

Ea autem renuntiandi licentia, cum à cæteris Religionibus sensim traheretur in abusum, & cum tempore eò ventum esset; ut

G g g g § let; ut

set; ut Religionem intrantes non raro intra unum eundemque mensem, & aliquando Septimanam, Novitii Professi que: imò & Prælati, itaque ferè prius Magistri quàm Discipuli, non sine Monasteriorum damno & animarum periculo esse conspicerentur, S. Tridentinæ Synodi PP. Sess. 25. cap. 15. de Regul. decreverunt; ut in posterum In quacunque Religione, tam virorum quàm mulierum, professio non fiat ante decimum sextum annum expletum: nec, qui minori tempore, quàm per annum post susceptum habitum in probatione steterit, ad professionem admittatur. Professio autem antea facta sit nulla, nullamque inducat obligationem ad alicujus Regulæ vel Religionis, vel Ordinis observationem, aut ad alios quoscunque effectus. Quò utique saluberrimò decretò, cum principaliter non, ut antiqua Jura, privatum ipsius Novitii profitentis & Monasterii ipsum admittentis: sed totius Religiosi Status publicum bonum spectet, annuæ probationis integritati renuntiandi facultas est adempta; cum juri & favori publico privatorum pactioibus & mutuis renuntiationibus non conveniat, nec valeat derogari, c. Si diligenti 12. de Foro compet. & l. Jus publicum 38. ff. de Pactis, Navarrus Consil. 33. de Regul. n. 5. Sanchez Lib. 4. Moral. cap. 4. n. 19. & Suarez Tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 12. n. 5.

38. Excipiendæ tamen, præter Ordines Militares, sunt Moniales Ordinis S. Dominici: quæ, si legitimam ætatem habeant, & judicio medici in articulo mortis constitutæ, atque ex hoc seculo quantum migraturæ sint, Professionem edere, annò probationis nondum expletò, possunt ex privilegio, à Pio V. ipsis indulto Constit. quæ incipit Summi Sacerdotis, 23. Aug. 1570. publicata: quod ad Novitios ejusdem & aliarum Religionum propter

privilegiorum communicationem extendi, cenet Donatus Tom. 2. Prax. Regul. 2. Trañ. 9. q. 15. n. 2. Ita tamen professæ Moniales, si præter expectationem convalescant, probationis annum expleat, eoque lapsò, Professionem denuò extendendò, prius editam ratificare debeant; quia privilegium illud solummodo indultum est ad spirituale consolationem Monasterium & lucrandas Indulgentias & similes gratias, quas solenniter professæ in articulo mortis consequuntur: non etiam ad alios effectus. Unde, si ita professæ convalescant, suffragii & similia Profellanum jura non consequuntur, antequam iterum Tridentinum denuò profiteantur: & si intestatæ decedant, ipsis bonis, non Monasterium, sed proximi conanguinei, sive hæredes ab intestato venientes succedunt, ex doctrina Mirandæ Tom. 1. Manual. Prælat. q. 22. art. 10. concl. unica, Barbolæ in c. ad Appellatum cit. n. 14. & Donati Trañ. cit. q. 17. n. 1.

Excipienda etiam est Societas [S. J. B.] cujus Novitii à Tridentino præscripto anno superaddere debent alterum; ac post inde ante expletum Novitatis integritati biennium ad vota Religionis Simplicitatis non admittuntur: & à superiore Locali sine Præposito Generalis dispensatione abmissi, illa invalidè emittunt, Examin. Gen. cap. 1. §. 12. & Constit. p. 4. cap. 3. §. 1. cum superiores, illò inferiores, biennium restringendi careant potestate: imò aliquem ad dicta vota etiam post biennium admittendi, per eaque Societati incorporandi potestatem habeat solus Generalis: & cui iste eam communicarit, Constit. p. 5. cap. 1. & p. 9. cap. 3. §. 1. Quia ipsæ etiam Præpositus Generalis, etsi ex gravi causa biennium restringendi, & ante id expletum ad vota Simplicitatis aliquem validè admittendi potestatem habeat, ut ex cit. cap. 1.

- cap. 1. §. 3. adjecta declaratione constat, eam tamen uti, & biennium contrahere licet amplius non potest, ex decreto Congreg. General. 5. can. 9. 10. & 50. Sanchez cit. cap. 4. n. 20. Suarez Tom. 4. de Relig. Trañ. 10. lib. 2. cap. 4. n. 9. & Palao disp. 1. cit. p. 13. n. 5.
21. Dubium de Probationis anno est primò, quando incipiat. Diem enim suscepti habitus vel actualis admissionis & ingressus Religionis non computandum, aliqui defumunt extrito, quò dies termini in termino non computandus dicitur, arg. c. 1. ibi *Post diem, qui proponitur, de Restit. spoliat. in 6.* Sed argumento huic in præsentì materia locus non est; cùm à Tridentino cap. 15. cit. *In probatione standum, asseratur, per annum post susceptum habitum, non Post habitus suscepti diem:* quibus verbis annum à susceptione habitus computandum; ac proinde istius susceptionem aut ingressum sequentes ejusdem diei horas etiam computandas, clarè insinuatur; ut, qui habitum in festo Nativitatis B. V. Mariæ horâ secundâ pomeridianâ suscepit, post annum ejusdem festi, horâ secundâ exactâ, professionem emittere possit: neque, sequentem diem expectari, sit necesse, cit. Sanchez cap. 3. n. 31. & Donatus g. 4. n. 1. & 5. Unde
22. Dubium secundum oritur, an probatio necessariò peragenda sit in habitu Religionis. In Societate JESU & aliis Religionibus, in quibus peculiaris habitus præscriptus aut usu receptus non est, illum in veste seculari peragi posse, constat ex *Examin. cap. 1. §. 13. & Constit. p. 3. cap. 2. & 6.* Idem de Religionibus, certum habitum à sede Apostolica approbatum habentibus, cum Panormit. in c. Super eo g. n. 7. censet Palao cit. p. 12. §. 3. n. 1. & desumi videtur ex can. Unico disp. 53. & can. sim. disp. 55. quibus relatus Gregorius Papa ait, Novitios in veste laicali probandos. Sed his *can. usu contrariò derogatum, vel ipsi Laicali nomine vestem Novitorum, à professorum habitu distinctam & laicalem dictam, non secularem denotari, cum Glossa in can. Unie. cit. V. In suo, rectè advertit cit. Sanchez cap. 4. n. 30.* Verùs proinde, in hujusmodi Religionibus delationem habitus ad valorem professionis pertinere, hic Doctor censet cum Joan. Andr. in c. Super ea cit. in fine Hostiens. *ibid. n. 3.* Sylvestro *V. Religio §. 9. 5.* & aliis, quos secutus est Donatus Tom. 2. Prax. Regul. p. 2. trañ. 9. g. 14. n. 1. cùm propter constantem usum & sensum omnium ejusmodi Religionum, Novitiatum à susceptione habitus inchoantium ejusque delatione perficientium, secundum Trident. cap. 15. cit. tum verò; quia Novitius experiri per annum debet asperitates Religionis, c. *Ad Apostolicam cit.* quarum una, & in quibusdam Religionibus inter præcipuas habitus constans delatio est.
- Dubium tertio de eodem Novitiatum anno est, an integer & completus esse debeat à momento ad momentum. Moraliter solum completum sufficere, volunt Steph. Gratianus, Tom. 3. *Discept. cap. 41 3.* & Barboza *de Offic. Episc. alleg. 101. n. 22.* quòd in favorabilibus ultima dies inchoata habeatur pro completa, arg. *l. A qua ætate §. ff. de Testament. illius autem & decimi sexti ætatis anni dies ultimos inchoatos pro completis haberi, favorabile sit Novitio & Monasterio. Illi; quòd jam aptus sit Religioni: isti verò; quòd Novitii personam sibi jam valeat devincire.*
- Sed meliori ratione, probationis & ætatis annos ad ultimum usque momentum completos exigunt Rodriquez Tom. 3. *Regul. q. 15. art. 4.* Suarez Tom. 3. *de Relig. lib. 5. cap. 15. n. 1. cit.* Sanchez cap. 4.

cap. 4. n. 4. Donatus cit. *Tract. 9. g. 5. n. 1.* & ipsemet Barbofa, à prima sua Opinione recedens cit. n. 22. §. *Verum in hac*: qui id colligunt ex Trident. cap. 15. cit. ad valorem requirente, ut Novitius decimum sextum ætatis annum expleverit, & in probatione steterit non minori tempore, quàm per annum: quod ante ultimæ horæ & momenti lapsum verum non est. Rationem reddunt; quia, quoties certum tempus in favorem alicujus ad subeundam maturius obligationem designatur, integrum esse debet, arg. l. *Denique 2. §. 3. ff. de Minoribus*, secundum quam Minor ultimo vigesimi quinti anni die: imò momento lapsus in integrum restitutionem perere potest. Cùm ergo anni integritas à Concilio præscripta sit; ne novitii temere & non satis consideratè ad subeundas Religionis asperitates, & Monasterium vel Ordo ad regendum & alendum professum facilè obligarentur, annus integer & à momento ad momentum completus esse debet. Unde

In contrarium deducta ratio planè corrui; cùm, tam Novitio quàm Monasterio, totique Statui Religioso favorabilior sit annus perfectè & ad momentum ultimum completus: contra testatori & ultimæ ejus voluntati favorabilior sit, decimi quarti ætatis anni diem ultimum inchoatum haberi pro completo, quia l. *À qua ætate cit.* antè testandi facultatem ei adimens, odiosa est, ut rectè observat cit. Palao p. 12. §. *Et n. 2.* Unde

Infertur, eum, qui Novitium aspiciatus est vigesimò quartò die Februarii in Festo S. Mathiæ, professionem emitte non posse ante diem vigesimū quintū Februarii anni proximè sequentis bissextilis, sicut ejusdem mensis vigesimò quartò die natus, si annum ætatis vigesimum quintum compleat anno bissextili, vigesimò quintò Februarii adhuc gaudet bene-

ficiò restitutionis, juxta cit. §. 3. cit. Rodriquez art. 4. Sanchez n. 4. Barbofa n. 10. & Donatus g. 6. à n. 1. quia annus probationis esse debet, qui taxatus est à Republica in qua bissextilem complet dies vigesimus quintus; cùm illò anno duo dies quasi pro uno saltem, quando hoc favorabile est, reputentur, c. *Quæsit 14. de V. S. l. Denique cit. §. 3. Et l. Cùm bissextus 41. ff. de V. S.*

Dubium quartò est, an probationis annus debeat esse continuus. Interruptionem sufficere, desumitur ex l. *Paulus 14. §. 3. ff. de Liber. caus.* quæ JCT. servat, eà conditione relictum; ut, si testator servierit, manumittatur, illò elapsò manumittendum, respondit: etsi interea aliquando fugerit & post tempus sit reversus. Idem suadet ratio; quia, si veluti professionis obesse probationis interruptio, is, qui durante Novitium incidere in amentiam, hac cessante probationem de novo inchoare deberet, arg. l. *lib. 8. de Prescript.* quia tempus amentie ad probationem inutile est, ac proinde antè prius ceptam interruptit: quod tamen DD. passim negant.

Nihilominus ad valorem probationis annum probationis continuus, cum Panormit. in c. *Ad Apostolicam cit. n. 9.* & Sylvestro *V. Religio 5. g. 4.* rectè exigunt cit. Sanchez cap. 15. n. 3. Miranda art. 4. concl. *unic.* & Barbofa alleg. *101. n. 23.* Ratio est; quia, quando juramentum tempus ex die aliquo designato ad bellum diem requirunt, in dubio intelligenda sunt de tempore continuo: nisi ex iuncta materia vel præsumpta voluntate aliud intelligatur, per tradita à Gutierrez *Lib. 1. Q. Canon. cap. 12. n. 4.* Tridentinum autem cap. 15. cit. ad probationem exigit certum tempus, scilicet annum à die habitus suscepti vel ingressus: qui proinde continuus esse debet, ut à Carod. Insuper

Interpp. declaratum, asserit Pirrhing ad hanc Rubr. n. 40. Confirmatur; quia annus exigitur, ut Novitius Religionis asperitates, & Religio ipsius mores & constantiam melius probet, c. Ad Apostolicam cir. cum ergo continuatio disciplinae ex vita Religioe asperitatibus non minima sit & ad probandam constantiam multum conferat, annus continuus omnino necessarius erit.

Neque obstat §. 3. cir. quia de seruo Civili Jure aliud constitutum est; partim ex praesumpta voluntate testatoris, nolentis, ut modica fuga ei obstat: partim favore libertatis: qualis favor in anni interruptione non reperitur, cir. Pirrhing num. 41.

27. Non magis quam textus urget ratio; quia probatio interrumpi solum censetur, quando Novitius vel à Prælato aliòve superiore dimissus, vel animò Ordinem dimittendi, præsertim habitu deposito, ipse palam vel clam discessit, cir. Suarez n. 5. & Sanchez n. 32, qui tamen n. 55. monet,

28. casu, quò amentia diu vg. ultra mensem duraret, ejus tempus supplendum; quod per eam probatio, licet non interrumpatur, tamen suspensa quasi dormiat ferè, sicut vacantis sedis, aut hostilitatis tempore Praescriptio, c. De quarta 4. c. Ex transmissa 10 de Praescript. Sed hoc, licet in praxi rectè observetur, de rigore tamen Juris non necessarium, censet cir. Palao p. 12. §. 2. n. 9.

29. Dubium quintò est, an, qui probationis annò jam expletò à Religione dimissus est, vel sponte recessit, postea receptus Novitiatum denuò debeat inchoare. Affermat id cir. Suarez cap. 15. n. 8. cum; quòd prior habitus susceptio per dimissionem vel recessum sit extincta: cum verò; quòd aliàs ita dimissus, si post decem annos in seculo exactos revertetur, statim possit profiteri: quod utique

est absurdum. Propter has rationes utendum est aliqua distinctione; vel enim post egressum ex parte Novitii, quoad mores: aut ex parte Religionis, quoad asperitates & observantiam Instituti, notabilis mutatio intervenit, vel non?

Si prius, Novitiatum denuò subeundum, suadent allatæ rationes. Multò magis nova integri & continui anni probatione opus haberet, qui post impletum in una probationis annum aliam etiam minùs strictam Religionem ingrederetur, ut cum cir. Navarro Consil. 47. de Regul. n. 4. & aliis docet Sanchez cir. cap. 4. n. 12. quia neque talis istius Ordinis vivendi modum, neque Ordo ipsius mores probavit: quòd ad probationem requiri, est dictum.

Si posterius, Novitiatum repetendum, cum Glossa in Reg. Eum qui 31. V. Eodem, in 6, probabilis negat Sylvester V. Religio 5. q. 3. quòd talis Novitius asperitates Religionis expertus jam sit per annum; quòd solum exigunt Jura: quæ probationis cum professione continuationem nullibi exposcunt: neque etiam probationem jam completam per egressum statuant extingui.

Neque obstat; quòd Tridentinum Probationis cum Professione continuationem non obscure supponere videatur Sess. cir. cap. 16. Novitios finitò tempore Novitiatùs, si habiles sint, ad professionem admitti: vel è monasterio ejici præcipiens; quia imprimis hoc de consilio, non de præcepto faciendum, tradit Navarrus Consil. 29. de Regul. n. 1. Deinde; quia id intelligendum est, nisi professionem ad tempus dilationem suadeant justæ causæ, vg. infirmitatis, ætatis aut alterius defectùs: quòd à Cardd. Interpp. declaratum, testis est Donatus cir. Tract. 9. q. 18. n. 4.

Multò minùs novà probatione opus est, quan-

30.

31.

32.

H h h h

est, quan-

est, quando Religiosus, in uno professus, ad aliud ejusdem Ordinis & Observantiae, v.g. ab uno S. Benedicti vel Canonicorum Regularium S. Augustini, ad aliud ejusdem Ordinis Monasterium vel Collegium cum superiorum licentia transit. Imò tali in posterioris Monasterii choro, capitulo &c. idem locus competeret, quem in eo obtinent, qui ibi Religionem professi sunt eò annò & die, quò ipse professus est alibi, ut rectè docet *cit.* Miranda *Tom. I. Manual. Pralat. q. 31. art. 23.* & Barbosa *in c. Licet 18. n. 27.*

ARTICULUS III.**De Obligationibus & Juribus Novitiorum.****SUMMARIUM.**

33. Professioni premititur annua probatio Religionis :
34. Intra quam Novitius ad seculum exiit iusta causa,
35. Et per se, hæc etiam cessante, licitè redit :
36. Licet, eà cessante, illicitè dimittatur.
37. Rediens ad expensas in se factas non tenetur :
38. Nisi earum refusionem promississet.
39. Regulas à Novitio servari decet :
40. Conscientia obligatio non est,
41. Nonnulli casibus exceptis.
42. Casus reservati pro Religiosis non afficiunt Novitios :
43. Etsi reservari etiam pro ipsis possunt.
44. Novitii sunt persone Ecclesiasticae,
45. Et gaudent privilegiis Religiosorum.

AD valorem Professionis in quacunque Religione, tam virorum quam mulierum, Novitium prore S. Synodi Tridentinae receptum; ut, qui eam emissurus est, Novitiorum tempore quam per annum post scriptum habitum in probatione hæret, *Sess. 25. cap. 15. de Regular.* hoc est, sub obedientia Prælati, ab eò constituti Magistri disciplina annum exegerit. Quam probationis annum præscribendi ratio justissima fuit; ut antequam per professionem Religioni perpetuè incorporaretur, Novitius quidem vivendi modum & asperitates Religionis experiri: ita vero ipsius indolem mores & habilitatem probare possit. Unde

Dubium oritur primò, an Novitius intra probationis annum à Monasterio egredi, & ad seculum redire libere valeat. Et ex iusta quidem & Prælati probata causa egressum ei permissum, res è omnino explorata. Ejusmodi autem causa cessante, *c. Consulti 20.* prodita est distinctio inter eum, qui cum vitæ absolute mutandæ & sub habitu Regulari deinceps Deo famulandi proposito: & illum, qui sine tali proposito & experientiâ duntaxat causâ; ut, si sibi placuerit, Ordinis disciplinam profiteatur, Religionem sive aliam Novitiatum est ingressus: & ex duobus his ei duntaxat, qui eum posteriori: non etiam ei, qui cum priori proposito Religionem ingressus est, liberam ad facultatem redeundi facultatem esse, super propoſita dubitatione *Frequenter c. à multis consultus Innocentius III. c. cit. & c. Summu 23.* Gregorius IX. motu proprio descripsit. Rescribendi ita ratio ex fructu quòd ab incepta Perfectionis temeritate accessus sine iusta causa factus manifestæ levitatis & inconstantiae vitio laboret. Verùm, quia ullò etiam delibetate sed promissione non firmatò animi pro-

positio voti obligationem non induci, D. Thomæ 2. 2. q. 88. art. 1. Panormit. in c. *Literaturam* 3. de Voto n. 2. aliorumque Interpp. ac DD. concors sententia est, c. *Consulti* cit. relata decisionem Apostolicam, non de nudo, sed cum intentione se obligandi conjuncto seu promissione firmato vitæ absolute mutandæ proposito, vel de simplici voto ingrediendi ac proficiendi Religionem Deo facto exaudiunt Suarez Tom. 3. de Reliq. lib. 5. cap. 1. n. 1. Sanchez Lib. 4. Moral. cap. 1. n. 20. & alii apud Barbosa in c. *Consulti* cit. n. 3. quos proinde secuti Palao Tract. 16. disp. 1. p. 10. n. 1. & Pirrhing ad hanc Rubr. n. 62. Novitii, nullâ causâ allegatâ & non requisitâ Prælati licentiâ, Religionem deserentes reditum ad seculum per se culpâ vacare, defendunt ac desumunt ex c. *Sicut tuum* cit. & c. *Non solum* 2. in 6. quibus locis Novitii ad seculum redire intra annum probationis permittuntur, Nisi evidenter constet, eos vitam mutare absolute, hoc est, cum promissione seque obligandi intentione, voluisse: & non præcisè ejus mutandæ propositum simplex habuisse; cum, qui ultra assumendæ Religionis propositum non processit, si id non impleat, transgressor non judicetur, c. *Literaturam* cit. ob defectum intentionis seu voluntatis se obligandi, Panormit. in c. cit. n. 1. & Barbosa n. 2. Ratio est, quod, si ultra propositum non processit, non appareat, unde ad perseverantiâ obligatio oriatur: & cur non sine culpa, sicut Religionem non ingredi, sic ad seculum redire liberè possit; cum enim ad perseverantiâ nullâ legis aut voti obligatione non adstringatur: & quod Religionem, non absolute perseverandi, sed solummodo eam probandi: & si placuerit, eligendi, vel si displicerit, deserendi, ac proinde conditionatò animò, retentæque libertatis ingressus sit, post aliquanti temporis

experimentum regressum eligens, levitatis argui non potest.

Dixi, *Per se*; quantumvis enim à Religionè recessus ex objecto suo pravus non sit, culpâ tamen utique non vacat Novitius, si ad illum sequiori aliquâ animi affectione, v.g. irâ vel odio est permotus; aut, insuper habitis inspirationibus divinis, ad secularis vitæ licentiam & peccandi occasiones ac pericula redeundò salutis suæ discrimini se exponendum prævidit.

Dubium secundò est, an Novitium 36. è Religionè expellere, nullâ rationabili causâ suadente, liberè valeat Prælati. Ratio dubitandi est; quòd ad retinendum Novitium non magis Religio, quam ille ad perseverandum obligetur. Sed hac in re paritatem, & Novitii, quem Religioni idoneum judicat, liberam dimissionem Prælati permissam, merito negant cit. Suarez cap. 1. n. 5. & Lib. 4. cap. 3. n. 7. Sanchez Lib. 5. cap. 4. n. 59. & Palao p. 10. n. 1. Ratio est, quia Prælati ex officio & munere suo procurare tenetur bonum Religionis & subditorum: ex quo proinde Novitium, qui Religioni idoneus apparet, retinere tenetur non minus, quam expellere, si minus idoneus judicetur; ne in ædificationem sibi concessâ jurisdictionis potestate in destructionem abutatur; atque insuper agat contra officium Charitatis, debitæ Novitio sibi subdito, quem sine justa & rationabili causâ expellendò privat magnò bonò & salutis periculo exponit.

Dubium tertio est de expensis, in 37. Novitii ad seculum reversioni sustentationem, factis tempore probationis. Non quidem, si is Religionem ingressus sit animò fideò, hoc est, sine animo perseverandi, vel cum absoluto proposito ad seculum redeundi; talem enim ad illarum refusionem adstringi, certum est saltem,

H h h 2

si obse

si obsequia, illas adæquantia & aliàs non percipienda, Monasterio non præstitit. Sed, si fide bonâ, hoc est, Regulâ præscriptum vivendi modum experiendi &, si placuerit, perseverandi animò ingressus fuit. Quem ad expensarum illarum refusionem teneri, cum Barbatia *in c. In præsentia 3. de Probat. n. 58.* Dominico *in c. Non solum cit. n. 5.* & Interpp. aliis meritò negant Sylvester *V. Religio 5. q. 8. cit.* Suarez *cap. 11. n. 5.* & Sanchez *Lib. 6. cap. 10. n. 5.* id defuentes ex *c. Statuimus 8. c. Non solum cit.* quibus textibus ad seculum redeundi expedita facultas intra probationis annum Novitio stabilitur, & cavetur; ne, quò minus libertate illâ utatur, aliquatenus impediatur: quod non contingeret, si Religionem deserturi in alimenta sua factos sumptus refundere tenerentur. Ratio est; quia annua probatio spectat bonum non solum Novitii, sed ipsius quoque Religionis: cui, præterquam quòd in Professorum & Novitiorum etiam alimenta necessarij redditus suppetant ex fundatione & alijs fidelium largitionibus, pro illis sibi ministratis servitia sua novitius obtulit & impendit.

38. Excipiendus tamen est casus, quò novitius alimentorum intuitu Monasterio aliquid donasset, vel sumptuum in probatione in se faciendorum refusionem promississet; talem enim donationem ratam habet, & à promissa refusione novitium non absolvit S. Synodus Tridentina *Sess. 24. cap. 16. de Regular.* Donationes, quæ monasterio ab ingredientibus fiunt, irritas decernens, *Exceptò victu & vestitu Novitii vel Novitii illius temporis, quò in probatione est.* Quantumvis non recipiendæ solutionis prætextu metive Novitii liber egressus nequeat impediri; quòd egressus inhibitione facta expensarum exactio præjudicaret Religioni, &

adversaretur decreto Concilii, egressu di libertatem ullatenus constringi, non permittentis, Suarez & Sanchez *ut supra cit. n. 5.*

Dubium quartò est, an Novitius quamdiu in probatione, Religionem experiendi &, si placuerit, proficendi animò, versatur, ad Regulâ & à superioribus præceptorum observantiam obligetur. Id enim non contemenda ratio suadet; quòd, cum Novitius communem cum Religiosis suscipiat vitam, Religionis fruatur bonis: ac privilegis utatur, æquum sit; ut istius onera, & committatur illis in legibus suscipiat disciplinam. *c. Resolentes 3. in fine, de Statu monach. & Reg. Qui sentit 55. in 6.*

Verùm, etsi hoc dignum & honestati ac decentiæ conveniens sit, à Regularum tamen & Regularium præceptorum observantiam Novitium in conscientia per se ac directè obligati, cum Sylvestro *V. Religio 5. q. 6.* & Rodriquez *Tom. 1. Regular. q. 21. art. ult. merito negant cit.* Suarez *cap. 16. n. 1. & 11.* Sanchez *Lib. 6. cap. 10. n. 7.* quòd non appareat, ex quo capite ea conscientia obligatio oriatur; cum neque ex Obsequiæ voto, neque ex assumpto probationis statu oriatur. Non ex ejusmodi voto; cum necdum emissâ sit professio, & votò antecedente Novitius se obligat, licet privatâ devotione poverit, non supponatur. Non ex assumpto probationis; quia, ut multi arguunt, ex statu minor obligatio Novitii est, quam Catechumeni; cum ille obligetur ad suscipiendum Baptismum: ille ad perseverandum in Religione non teneatur. Unde inferunt ad sui Ordinis Regularium observantiam minùs obligari Novitium, quàm Catechumenum ad observantiam legum Ecclesiasticarum: quibus eum, utpote Ecclesiam necdum ingressum, non adstringit.

adstringi, explorat est, *arg. c. Gaudemus 8. de Divort.*

Sed paritas ista non nihil vacillat; cum Ecclesiastica jurisdictio utriusque fori, quorum neutri Catechumenus est subiectus, in Novitium, quamdiu in probatione perseverat, de Jure competat ejus Prælati Regulari: qui propterea eum contra Regularum & legum Ecclesiasticarum, alios fideles adstringentium, præscriptum delinquentem punire potest. Melius ergo, Novitium ad Regularum & præceptorum Regularium observantiam ex statu suo in conscientia, non obligari, probatur ex eo; quòd status ille plus non exigat, quam ut Novitium suum Religio regere & instruere, corrigere & punire delinquentem possit. Unde

Infertur, per se Novitium, qui sacro Ordine non initiatus, nec beneficiatus est, ad horarum Canonicarum recitationem non teneri, earumque omissione non peccare; quòd non appareat titulus, ex quo ad illas obligetur, *citt. Sylvester 7. Hora 1. q. 2. & Suarez n. 19. Per se, inquam, & directè; quia ratione contemptis, scandali seu mali exempli, quòd aliis tam Religiosis quam Novitiis præbet, perturbationis disciplinæ &c. Regularum & præceptorum Regularium transgressiones etiam in Novitiis frequenter sunt peccaminosæ; ut propterea de illis in sacro tribunali merito se accusent, DD. *citt.**

42. Dubium quintò est de casuum Reservatione, in Religionibus recepta: quâ, licet Novitios plerumque non affici, cum Miranda Tom. 3. Manual. Prælat. 9. 34. art. 16. asserat Laiman Lib. 4. tract. 5. cap. 8. n. 4. coroll. 4. à Religionum tamen exemptarum præsertim Mendicantium Prælati, cum Novitiis suis Confessarios designant, his limitatam & ad

certos casus se non extendentè jurisdictionem, sicut respectu Religiosorum, sic & respectu Novitiorum concedi posse, existimat; quòd ejusmodi Prælati in Religiosos ac Novitios suos obtineant jurisdictionem quasi-Episcopalem; ut, quæ Episcopi suorum diocesanorum, ipsi Religiosorum ac Novitiorum suorum respectu possint. Quare dictarum Religionum novitios, peccatorum à Prælato suo Regulari reservatorum confcios, quamdiu persistunt in probatione, ii duntaxat Confessarii, quorum jurisdictio à Prælato ad reservata porrecta est: ad seculum autem reverts proprii Episcopi, & qui ab his aut Papa acceptam potestatem in reservata habent, absolvere possunt.

An & quam peccata reservandi & à reservatis absolvendi potestatem Ordinum non exemptorum Prælati respectu Novitiorum suorum obtineant, ex cujusque Ordinis Statutis, Consuetudinibus & Episcoporum, quibus illorum Monasteria subiecta sunt, commissione desumendum, monet Laiman *cit. n. 4. in fine.*

Dubium sextò est, an Novitii sint personæ Ecclesiasticæ. Ratio dubitandi est; quòd juxta dicta n. 40. per se non obligentur Regulæ & Constitutionibus; neque pars aut membra sint ejus Religionis, quam probant; cum ei per professionem aut vota Religionis substantialia necdum sint incorporati.

Verum, esto propter hanc rationem non sint veri Religiosi, *c. Religiosi 21. § fin. de Sent. excom. in 6. in Ecclesiastico tamen statu constituti & Ecclesiasticæ personæ non minus sunt, quam clerici Minores, ut cum Deciano in c. In presentia 8. de Probat. n. 186. & Consl. 35. n. 3. Jafone in Aub. Si qua Mulier C. de SS. Eccles. ad finem docent Gutierrez*
H h h 3   Q Q Ca

¶ *Q. Canon. Lib. 2. cap. 1. n. 107. Suarez de Defens. Fidei Lib. 4. cap. 29. n. 5. Sanchez cit. cap. 10. n. 11. & Pignatell. Tom. 4. Canon. consult. 119. à n. 6. Ratio est; quòd, sicut clerici minores hujusmodi Ordinum & ipsa primæ consue- ratione susceptione in via ad statum Sacer- dotalem: sic novitii ipsa habitus susce- ptione & probationis inchoatione con- stituuntur in statu preparationis ac viæ ad Religionem, atque etiam sub Regu- la & Prælati Regularis obedientia Deo famulari incipiant, parsque aliquò modò & membra, licet necdum insepara- bilia, sint Religionis; atque idcirco in favorabilibus veniant nomine & censean- tur Jure Religiosorum. Unde etiam*

45. *citt. caterique alicujus nominis TT. & ICTI plerique ad Novitios generaliter porrigi, defendunt, privilegia Religioso- rum, arg. §. cit.*

In specie autem Novitii Imprimis gaudent privilegiò Canonis, §. cit. & Fori Ecclesiastici, arg. §. cit. ut, quamdiu in probatione versantur coram iudice Se- culari neque in Civilibus neque in Crimi- naliibus causis valeant conveniri, Sanchez *cap. 10. cit. n. 10. Farinac Prax. Crimi- nal. q. 6. n. 46. & Barbosa de Offic. Episc. alleg. 12. n. 37. Immunitate à tributis & vectigalibus, cit. Sanchez n. 16. Mo- lina Tract. 2. de I. & I. disp. 671. n. 2. & Laiman cit. n. 4. & Indulgentiis concessis Religioni, Compend. Privileg. Soc. JESU V. Indulgentia, in fine. Deinde à proprio sui Ordinis Prælato per se aut alios absolvi à reservatis, & cum ipsis di- spensari potest in votis, in Festorum ac Jejuniorum observatione, in horarum Canonicarum recitatione, ad quam ratio- nem Ordinis tenentur &c. Palao Tract. 16. disp. 1. p. 11. n. 3. & Pirrhing ad hanc Rubr. n. 77. in fine. Et demum, sicut professi, sic & ipsi Ordines recipere va-*

lent ab Episcopo, in cujus diocesi situm est Monasterium suæ probationis, ut cum Franco in c. Cum nullus 3. de Temp. Ordin. in 6. in fine, Anchorano vide. n. 4. Cusco Lib. 3. Institut. tit. 1. n. 24. & aliis docent laudati Sanchez n. 21. & Laiman n. 5.

ARTICULUS IV.

De Renuntiatione bo-
norum, à Novitiis præmi-
tenda Professioni.

S U M M A R I U M.

46. *Hæc olim Novitio semper permisa.*
47. *Et irrevocabili erat, non sicut Professione.*
48. *Nisi istius intuitu facta fuisset.*
49. *Quod in dubio ferè præsumitur.*
50. *Hodie permisa est ultimo bimestri Novitiatu:*
51. *Et ante facta non subsistit.*
52. *Nisi ea natura sua revocabili,*
53. *Vel de re mota à Novitio,*
54. *Vel sine ejus prejudicio à capto- gineo fiat.*
55. *Subsistit dispositio de bonis, præ- dens Novitiatum,*
56. *Etiã facta intuitu Professionis.*
57. *Hæc tamen non secuta obituus est restitutioni.*
58. *Facta ante ultimum bimestri No- vitiatu non subsistit,*
59. *Quacunque arate Novitium,*
60. *Et, si dispositio relata sit in revo- tum Professionis:*
61. *Nisi ante hanc revocabili sit.*
62. *Ultimo bimestri facta irrevocabi- lis est.*
63. *Rerum tamen dominium non tran- fert ante Professionem.*

- 64. Eadem non corrumpit, licet ista ex causa differatur.
- 65. Et si hoc licitè fiat decimò, dispositio nonò mense facta subsistit.
- 66. Novitiamorte ejus dispositio corrumpit.
- 67. Renuntiatio exigis licentiam Episcopi:
- 68. Non tamen obtentam inscriptam.
- 69. In nonnullis Religionibus hactenus dicta ex Consuetudine:
- 70. In Societate Jesu de jure locum non habent.

lâ non secutâ & istâ non impletâ, non obtinet firmitatem; cum generale sit, quod cessante causâ cesset effectus, c. Cum cessante 60. de Appell. & c. Magna 7. in fine, de Voto: & c. deficiente conditione, aclus resolutus censetur, l. Pecuniam 36. ff. de Reb. Credit. Hostiens. & Panormit. in c. Statuimus 23. hâc Rubr. n. 4. Jafon. in Auth. Si qua mulier C. de SS. Eccles. n. 60. Sylvelter V. Religio 5. g. 12. Rodriguez Tom. 2. Regular. q. 8. art. 2. & Sanchez Lib. 7. Moral. cap. 1. à n. 2. In dubio Professionis intuitu facta donatio censetur, si ea omnium aut majoris vel notabilis partis bonorum, præsertim si facta sit Religionis habitus jam suscepto, vel proximè ante ingressum illius, v.g. uno alteròve mense ante eum, cit. Sanchez n. 12. & Palao Tract. 16. diff. 1. p. 15. à n. 5.

Novissimè, ne Novitii, si post factam bonorum suorum renuntiationem videant, totam vel majorem partem substantiæ suæ à Monasterio vel alio irrevocabiliter possideri, metu egestatis minus liberè ad seculum revertantur, illa de bonis suis disponendi libertas multum restricta est à S. Synodo Trident. Sess. 25. cap. 16. de Regul. cujus decretum est, Nulla quoque renuntiatio aut obligatio etiam cum juramento vel in favorem cujuscumque cause pie valeat, nisi cum licentia Episcopi vel ejus Vicarii fiat intra duos menses proximos ante professionem; ac non aliàs intelligatur effectum sortiri, nisi secutâ professione. Aliter verò facta, etiamsi cum hujus favoris expressa renuntiatione, etiam jurata, irrita sit & nullius effectus. Hactenus S. Synodus. Unde

Convenit inter DD. primò, irrita hodie nullâque esse ante ultimos duos annorum probationis menses quæcumque pacta, cessiones & obligationes Novitiorum, quibus eorum bona aut jura notabili.

46. **N**ovitii antiquò Jure de bonis suis, tam inter vivos, quam per ultimam voluntatem, disponere, sicut antè, sic etiam durante totò probationis tempore liberè poterunt, arg. l. In re mandata 21. C. Mandati.

Sicut autem hoc certum, sic dubia est firmitas donationis, vel alterius dispositionis aut renuntiationis bonorum, à Novitio in vel etiam ante ingressum Novitii facta, sive an ea, professione non secutâ, revocetur, vel non. Cujus Resolutio meò quidem judiciò pendet ab ejus donantis vel renuntiantis intentione; cum, si bonorum donatio &c. omnino independentè à Professione & nullò iustus intuitu fiat, instar aliarum inter vivos donationum vel cessionum firma, & extra casus c. f. de Donat. irrevocabilis sit: nisi donans aut renuntians esset minor; ut ad beneficium in integrum restitutionis habeat recursum. Si verò illius securitè intuitu fiat, professione non secutâ corrumpit, & donata obnoxia sunt revocationi restitutionique; quia donatio & renuntiatio facta est ex causa & sub conditione professionis emittendæ in Religionem, quam donans aut renuntians ingressus est, vel ingressurus: ex causa autem & sub conditione facta donatio, il-

49.

50.

51.

tabiliter minuuntur, aut minus recipitur quam datur: cujusmodi sunt notabilis quantitatis & inter vivos irrevocabiliter factæ donationes, renuntiationes officiorum publicorum temporalium, fidei-jussiones, remissiones & liberationes, v.g. quæ tutor vel curator à ratiociniis reddendis deobligatur, Menoch. *de Arbitr. casu 436. n. 7.* Sanchez *Lib. 7. Moral. cap. 5. n. 20.* & Barbosa *in Trident. cap. 16. cit. à n. 3.* & probabilis etiam renuntiatio beneficii Ecclesiastici juxta dicta *Lib. 1. tit. 9. n. 36.* & mutuum, quod rei mutuatæ dominium & usus ad notabile tempus in Monasterium transfertur, *cit. Suarez n. 24.* & Pirrhing *ad hanc Rubr. n. 80.*

- §2. Convenit inter eosdem secundò, valida etiam hodie esse omnia ipsorum pacta & dispositiones revocabiles, & quibus substantia patrimonii non minuitur: cujusmodi sunt imprimis Testamenta, Codicilli, Mortis causâ donationes; quia liberè possunt revocari, Navarrus *Comment. 2. de Regul. n. 9.* & Barbosa *de Offic. Episc. alleg. 99. n. 12.* Deinde contractus Emptionis Venditionis, Permutationis, Locationis Conductionis, Societatis, & similes, quibus non minus recipitur quam datur, & non minor vel non minus æstimabilis spes lucri est, quam periculum jacturæ, *cit. Sanchez n. 33.* & Barbosa *n. 30.* Præterea elemosynæ, oblationes, spectatâ Novitii substantiâ, modicæ aut moderatæ, & ipsi Monasterio oblata pro Novitii sustentatione, juxta Trident. *cit. cap. 16. ibi,* exceptò victu & vestitu Novitii, *cit. Barbosa à n. 26.* Et demum donationes, eisdem factæ à Novitii parentibus, consanguineis aliisque similibus: dummodo per eas istorum propria & ad novitium non pertinentiâ bona donentur, & donata Novitio in Legitimam non impucentur;

hoc enim etiam vetuit Trident. *cap. 16. Suarez Tom. 5. de Relig. Lib. 5. cap. 2. n. 16.* & Donatus *Tom. 3. Prax. Regul. p. 2. Tract. 7. q. 16. n. 4.* Hæc hæc certa & à DD. recepta.

Dubium autem & maxima controversia est primò, an irritæ etiam sint donationes & renuntiationes, à Religiosis tirocinii candidato factæ ante Religiosis ingressum. Non quidem, si alio quam Religiosis intuitu fiant; hæc enim subsistere, nemo facile inficiatur; quæ eodem modo fierent, si donans aut renuntians Religionem non ingrederetur; & propterea non obstant ingressi libertate, *cit. Sanchez cap. 5. n. 2.* & Pirrhing *n. 80.*

Sed, si fiant intuitu ingressus: quæ irritas esse, cum Navarro *Compl. 11. de Regular. contendent Flaminius de Regnat. Lib. 3. q. 13. n. 9.* & Molina *Tract. 2. de I. & I. disp. 139. n. 13.* Movetur partim; quòd Tridentinum generaliter irritet omnes renuntiationes aliter factas ante professionem: cujusmodi etiam sunt ab ingredi volente factæ ante ingressum; quia in lata acceptione nomine ingressi etiam intelligitur proximè ingrederus, *arg. l. Filiusfamilias 45. ff. de Test. milit. quæ proximè accingendus pro accipiendo habetur: partim; quòd alias Synodi dispositio, si renuntiationes ante ingressum factas non comprehenderent, facile eluderetur ac frustraretur intentio effectus; ut propterea necessarium sit illas sit extendenda, *arg. c. Quamquam de Usuria in 6. & c. Si civitas 17. de Sord. excom. in 6. præsertim cum ante & post factarum eadem sit ratio, arg. l. Iudic. 32. pr. ff. ad L. Aquil. Ita, & satis probabiliter laudati aliique magis nominati DD.**

Veritati tamen magis consentaneum videtur sententia Mengochii *11. de Relig. 436. n. 2.*

à n. 3. Garciae p. 11. de Benef. cap. 9. n. 15. Sanchez l. cit. n. 4. Valquez de Testament. cap. 6. §. 2. dub. 12. n. 50. Barbosa alleg. cit. n. 17. & Donati cit. tract. 7. q. 20. qui DD. multis & non paucis Cardd. declarat. Rotæque decisionibus allegatis, ejusmodi renuntiationum ante Novitiatus ingressum factarum valorem defendunt, ferè unicò, sed solidò nixi fundamentò; quòd Tridentinum expresse de iis duntaxat loquatur, qui habitum jam susceperunt, ut colligitur non tantùm ex Rubrica, quæ subiecti textus optima interpretis est, secundùm E. verardum Legal. arg. loco à Rubrica n. 1. & in Tridentino de Regularibus est: sed etiam ex illius cap. 15. antecedente, distèrè loquente de ingressis: quocum sequens connecti cap. 16. verbis, *Nulla quoque*, fatis indicatur; quia dictio *Quoque* copulativa est & sequentem dispositionem cum præcedente conjungit, arg. l. *Tutoris* 15. ff. de *Patruu*, Barbosa *Ulp. resp. dist.* 333. n. 3. Cùm ergo dispositio Tridentini sit correctoria Juris communis, & actum aliàs valiturum irritet, ab iis, qui habitum susceperunt, sive à Novitiis extendenda non est ad candidatos, sive illum suscipere volentes, etiam si istorum eadem ratio foret, arg. Reg. *Qua à Jure* 28. in 6. §. 1. *Præcipimus* 32. C. de *Appell.* Unde corrui ratio oppositæ sententiæ prima.

Non majorem vim habet altera; quia S. Synodi dispositio effectu suo non frustratur; etsi enim ingressuri bona sua donare, vel aliter eis renuntiare possint, id tamen rarò, præsertim in favorem Monasterii antè: post ingressum autem fiebat frequentius & in favorem Monasterii, ut non obscurè insinuat Tridentinum, pro ratione difficilioris ad seculum reditus reddens; quòd possessio bonorum Novitii jam sit translata. Unde

renuntiationes post ingressum factas irritandi specialis ratio fuit, Palao cit. p. 7. n. 4.

Quantumvis autè hæc ita se habeant, 57. is tamen, qui intuitu Religionis ante istius ingressum bonis suis vel majori aut notabili istorum parti renuntiasset, si mutatò consiliò ad seculum rediret, vel Religionem nunquam ingrederetur, ad beneficium restitutionis in integrum recurrere posset, si minor, l. 1. *Sc. ff. de Minoribus*: imò etiam, si major esset ex clausula generali, *Si qua alia mihi iusta causa videbitur*: cui quoties Equitas restitutionem suggerit, locum esse, Ulpianus monet l. *Sed etsi* 26. §. 9. ff. *Ex quibus causis major*, Engel ad *hanc Rubr.* §. 5. n. 3. Quin talis donationem aliàmve bonorum cessionem revocare etiam posset; quòd facta sit ex causa & sub conditione Professionis: illa autem non secuta, & hæc impleta non sit.

Dubium secundò est de Renuntiatione, ante ultimos duos menses facta à 58. Novitio sedecim annis majore. Quam esse validam, & Concilii dispositionem de ea non procedere, volunt Menoch. *Casu cit.* n. 8. & *Theaur. Lib. 2. Forens.* q. 56. n. 7. idque desumunt ex particula *Quoque*, dispositionem cap. 16. cit. connectente cum præcedente, & professionem ante decimum sextum annum editam annullante. Unde inferunt, idem dicendum de renuntiatione.

Sed istius quoque, imò viginti quinque vel triginta annis majorum novitiorum, ante ultimos duos menses factas renuntiationes non subsistere, magnò consensu defendunt cæteri alicujus nominis DD. plerique & à Cardd. Interpp. declaratum, testes omni exceptione majores sunt Barbosa alleg. cit. n. 19. & Donatus *Tract. cit.* q. 6. n. 9. Rationem reddunt; quòd Conciliari decretò renuntiationes prius 59. factæ

facta iritentur generaliter, & inter Novitios non distinguendò, ut loquitur *arg. can. 1. disp. 19. & can. Consulisti 2. q. 5.* Confirmatur; quia ratio; ne, bonorum suorum dominò & possessione in Monasterium vel alios jam facta translatione, minùs liber ad seculum sit regressus, in majoribus non minùs quàm in minoribus procedit.

Neque aliud rectè inferitur ex ditione *Quoques*; quia ista non spectat ætatem, sed novitium cujuscunq; Religionis, & generaliter consideratum: de quo, sicut *cap. 15.* præcedente; quòd ante decimum sextum ætatis & integrum probationis annum profiteri: sic *cap. 16.* sequente; quòd sine licentia Ordinarii & ante ultimos duos menses renuntiare sèque irrevocabiliter obligare nequeat, decernitur, ut textum consideranti patebit.

60. Dubium tertio est, an valida sit à novitio ante ultimos duos menses donatio inter vivos, facta sub conditione, si fuerit professus. Ratio dubitandi de valore est; quia hujusmodi donatio est vera renuntiatio & obligatio destituta conditionibus, ad validam donationem à Tridentino requisitis; cum facta sit ante ultimos duos menses: ex qua ratione eam pro nulla cum Navaro *Consil. 81. de Regul. habet cit. Sanchez cap. 5. n. 17.* De nullitate autem; quòd talis donatio non obstat libertati egrediendi; cum dependeat à sequutura & Novitio omnino libera professione: ex qua ratione eam, tanquam validam, sustinent *cit. Lessius cap. 41. n. 4. & Molina disp. 149. n. 14.*

61. Mihi utrique Opinioni aliquid tribuendum: & donatio, si liberè ante professionem revocari valeat, subsistere: si verò antè revocari nequeat, irrita & nulla esse videtur, cum; quòd non sit conformis decreto Tridentini: tum verò; quòd alias bonis suis renuntiare Novitius

non magis possit ultimis duobus mensibus, quàm primis; cum etiam ultima facta renuntiatio ex S. Synodi dispositione includat conditionem securitatis professionis, neque aliter fieri queat.

Neque refert; quòd sub dicta conditione etiam irrevocabiliter facta renuntiatio libertatem egressus non impedit; quia saltem deficit in maturitate requisita à Concilio, & exigente; ut cum licentia Ordinarii, & non nisi ultimo bimestri fiat, ut notat Sanchez *l. cit. sed hinc*

Dubium quartum oritur, an ego donatio aut alia renuntiatio, ultimo bimestri facta, à Novitio in Religionem perseverante revocari amplius non possit. Verius est non posse, nisi revocandi jus renuntians sibi reservarit; quia creditibile non est, ad obligationem ita levi & infirmam, cujusmodi est, quæ ad obligati libitum revocari potest, tam graves circumstantias, sive Episcopalis licentia & ultimi bimestris solemnitates à Tridentino præscriptas. Unde ex renuntiatione ortam obligationem à novitio, perseverare volente, irrevocabilem esse, censet Sanchez *cap. 5. cit. n. 18.*

Neque obstat; quòd secundum Tridentinum facta donatio & renuntiatio sit conditionata, à futura professione illiusque valore pendens; quia etiam conditionata posità conditione non minùs valida & firma est, quàm absoluta; cum ex utraque jus quaratur ei, in cuius favorem facta est, & solummodo differentia quòd conditionata effectus ad eventum conditionis suspendatur, Sylvester *l. Donatio 1. q. 15. n. 19. Covarruvias l. 1. Var. cap. 14. n. 16. cit. Molina disp. 284. n. 7. & Palao *Tract. 16. disp. 1. n. 17. n. 12.**

Et si autem hæc ita sint, non tamen idcirco rei donatæ dominium in don-

statim statim transfertur ante professionem validè emissam, ut colligitur ex Tridentino, renuntiationem aliàmve obligationem effectum sortiri nolente, nisi secura professione: quod non fieret, si rerum donatarum dominium in Monasterium vel alium donatarium statim transferretur, *cit. Palao n. 13. Validè*, inquam; quia S. Synodi decretum non de facta & merè apparente professione est exaudiendum. Unde donatio & renuntiatione, in cujusvis favore facta, effectum plenè non sortitur priùs, quàm emittatur professio nova, aut quæ priùs facta est, ratificetur, *cit. Sanchez n. 56. & Donatus Tom. 3. Prax. Regul. p. 2. Trah. 7. q. 21.*

64. Dubium quintò est, an postremis duobus mensibus facta renuntiatione corrumpatur, si professio ex causa aliqua differatur. Ratio dubitandi est; quòd hòc casu priùs quàm duobus mensibus fiat ante professionem. Re tamen accuratius ponderata, undecimo mense factam renuntiationem, licet professio ex causa aliqua differatur, Jure subsistere, defendunt *cit. Barbosa n. 11. & Donatus q. 10. n. 1. id à S. Congreg. Cardd. declaratum asserentes. Rationem solidam reddunt; quòd talis renuntiatione facta sit intra duos menses proximos tempori, quòd professio emitti de Jure debet, & ordinariè solent: Tridentinum autem solummodo intendit; ne renuntiatione à Novitio fieret ante ultimos menses proximos professione de Jure emittendæ; cum, sicut omnis alia lex, sic etiam Tridentini decretum respiciat ea, quæ communiter & ordinariè, non quæ perrarè & per accidens tantum contingunt, *l. Nam ad ea §. ff. de LL.**

65. Sed quid, si professio ex dispensatione Apostolica ante elapsum integrum probationis annum, v.g. sextò aut octavò

mense emittatur? Eò casu *cit. Sanchez n. 83. & Barbosa n. 11.* Novitio non nisi proximè ante professionem, hoc est, ipsò istius vel precedente die validè renuntiandi jus adstruunt; quòd dispensatio sit interpretationis strictæ, & propterea ab ætate ad renuntiationem non trahenda. Ego tamen hanc ei duobus mensibus, professionem proximè precedentib⁹, permissam, existimo cum Palao *disp. cit. p. 17. n. 9.* ne bonis suis renuntiandi facultas, antiquò Jure novitio totò probationis tempore concessa & à Tridentino ad duos menses restricta, ejusmodi dispensatione adempta, vel ad unius duorumve dierum angustias redacta videatur contra intentionem Papæ; qui faciendò gratiam dispensationis in ætate, facultatem antè competentem, & cum ea compatibilè, retrahere potius quàm omnino adimere aut insolitò modò restringere voluisse, censeri debet, *arg. Regula Quod ob gratiam 61. in 6.* Unde patet, dispensationem non extendi; cum renuntiandi facultatem non tribuat, sed ante permissam tantum retrahat; ne omnino auferatur, aut nimium restringatur.

Dubium sextò est, an donatio aliave renuntiatione secundum Tridentinum facta corrumpatur, si novitius moriatur ante professionem. Negat id Suarez *Tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 16. n. 11.* quòd causa irritandi renuntiationes, quas non subsequeretur professio, fuerit; ne minueretur libertas egrediendi; quæ causa eum Novitio ante professionem mortuò cesset, cessabit etiam ejus Concilii decretum, *arg. c. Cum cessante 60. de Appellat.*

Sed verisimilius, renuntiationem corrumpere, affirmant Rodriguez *Tom. 2. Regul. q. 47. art. 2. cit. Sanchez cap. 5. n. 49. & Donatus q. 24. n. 1.* asserens; id à Cardd. declaratum. Ratio perspicua est; quia

est; quia Tridentinum Novitiorum renuntiationes expressæ & generaliter effectum fortiri non vult, nisi secuta professione. Imò ipse Novitius ex S. Synodi dispositione non aliter donasse aut renuntiasse censetur, quam sub conditione futuræ professionis: quæ cum Novitiò mortuò non sequatur, corruebat donatio illius eventui alligata; ac proinde Novitium, jam facta donatione &c. non obstante, in eventum mortis de bonis suis testari, eæve mortis causâ donare posse, docet Navarrus *in can. Non dicatis* 12. q. 2. n. 49. Quod si non faciat: neque donationem, in Monasterii vel alterius causâ piæ favore factam, etiam in casum mortis prævenientis, ratam esse velit, decedere censetur intestatus, eique in bonis proximi consanguinei succedent, Riccius *in Praxi resol* 138. *in fine*.

Ratio in contrarium facile diluitur; etsi enim egrediendi libertas non impediatur, impeditur tamen libera facultas de bonis suis disponendi: quam Novitio non professuro, qualis est, qui ante professionem moritur, Concilium noluit auferre.

67. Dubium septimò est de licentia Episcopi, sive ejus Vicarii. Quam ad Novitiorum renuntiationes, etiam in Monasteriis exemptis de jure necessariam esse, plerique consentiunt propter generalitatem dispositionis Conciliaris, licentiam Episcopalem exigentis, & sine ea invalidas decernentis renuntiationes quascunque, sine ulla distinctione inter Exemptos & non-Exemptos; ut eæ essent maturiores & minus obnoxie fraudibus: quarum suspicio in actu judicis, præsertim Ecclesiastici, autoritate celebrato cessat, *arg. l. fin. ff. Quidam metus causa*.

68. Etsi verò Episcopi saltem confirmati, aut sede vacante, Capituli vel alterius

Prælati, jurisdictionem quasi Episcopalem in territorio, intra quod Novitiorum renuntiantis Monasterium situm est: vel qui idem cum Episcopo tribunal habet, Vicarii generalis licentia necessaria sit: non tamen exigitur, ut ea obtenta sit in scriptis; cum in Tridentini decreto nulla fiat mentio scripturæ: & licet esse debeat obtenta, solumque petita non sufficiat, non tamen necessario esse debet expressa, sed sufficit tacita, ut cum sit Rodriguez q. 47. art. 14. & Sanchez *in cap. 5. à n. 76. docent citi*, Barboza *de leg. 99. n. 9. & 10. Palao n. 10 & 11. de Donatus q. 8. tota*.

Dixi etiam, *De Jure*; quia dicitur Concilii dispositioni, maxime quoad circumstantias, non solum privilegio Apostolico, sed etiam Consuetudine legitime præscripta derogari posse: imò, detur per desuetudinem in quibusdam Religionibus Episcopi aut Vicarii licentiam non peti, neque amplius necessariam censeri tradunt idem Rodriguez *in Summa* 7. n. 1. & Lezana *Tom. 1. Summa* 2. *Regul. cap. 24. n. 34. in fine* & alii, alii tamen dissentientes, teste Donato *Tract. cit. q. 13. in fine*.

Dubium octavò est, an hæc renuntiationum tradita locum habeant in Novitiis Societatis JESU. Non habere Tridentini PP. ipsimet declararunt, supra relatis decretis verbis subjicientes, *Per hæc tamen sancta Synodus non intendit aliquid innovare vel prohibere, quin Religio Clericorum Societatis JESU juxta pium & laudabile verum Institutum, à Sede Apostolica approbatum Domino & ejus Ecclesie inservire possit*. Quam exceptionem, non tantum ad renuntiationem, sed etiam ad annum Novitiatus & alia omnia, que præcedentibus *sess. 25. capp. de Regularibus* decreta sunt, & dicta Societatis Institutio seu

74. nutibus atque aliis ejusmodi signis externis, illam traditionem personæ & istius traditionis acceptationem, mutuamque obligationem significantibus, edi possit: nisi in aliqua Religione specialiter, verba aut scriptura vel, ut in Societate JESU p. 5. Constat, cap. 3. utraque simul exigantur, Sanchez Lib. 5. Moral. cap. 3. n. 4. cit. Suarez cap. 22. à n. 12. & Palao
75. *Tract. 16. disp. 2. p. 5. n. 1.* Ista sive Tacita inducitur exercitiis actuum professis propriorum, sive de Jure ipsis solis competentium: ut, si quis Novitiatûs annò exactò assumptis & per triduum gestavit habitum, professis proprium & à Novitiorum habitu colore, formâ, signò aliquò vel benedictione distinctum, c. *Ad nostram* 8. c. *Super eo* 9. c. 1. *pr. in 6.* Vel, ubi Novitii cum professis solis (non etiam aliis) communem & indistinctum habent, ejusmodi habitum gestavit per integrum annum, c. *Ex parte* 2. c. 1. cit. §. *Quod si* & *Clement. Eos qui* 2. hâc Rubr. vel, si Professionis habitum assumens (etiam triduo nondum exactò) exerceat actum proprium Professorum, v.g. suffragium in capitulo ferat, vel in sacrificio Missæ, ut alicubi solæ professæ solent, panem offerat, c. *Vidua* 4. ubi Gonzalez n. 11. Ratio est; quia hujusmodi gestatio & exercitium actuum factum præsumitur animò & intentione Religionem solenniter profitendi, sèquæ isti perpetuò obligandi; ut, si gestationi vel exercitio illi non præmittatur protestatio, quòd aliò quàm profitendi animò fiat, in contrarium probatio directa non admittatur, ut in c. *Ex parte* cit. cum Glossa V. *Per annum* Joan. Andr. n. 1. & Barbosa n. 2. advertit Pirrhing *ad hanc Rubric.* n. 108.
76. Neque, ut primò intuitu videri potest, cum hac explicatione Professionis Tacitæ pugnant antè dicta de Professione in genere: & quòd ista, cum sit Contra-
- ctus reciprocus mutuamque obligationem inducat, exigat consentum non solum profitentis, sed etiam Religiosæ: istius autem consensus & acceptatio in explicata Professione tacita desideratur, quia hoc verum non est; cum, ut illi habitus gestatione & actuum exercitio professio tacita inducatur, accedere oportet consentum Prælati, eam Dei & Religionis nomine approbantis & acceptantis; ideòque ad ejusmodi Professionem intendendam à DD. requiratur Primò; ut Novitius deferens habitum, cum assumpserit autoritate & consensu Prælati vel alterius superioris, qui eum ad Religionem admittere potest, vel saltem eo sciente & patiente; quia istius consentum exigat Professio expressa; ac proinde etiam nota; cum eadem ratio utriusque sit, & tantum plus non operetur quàm expressam, arg. l. *Cum quid* 3. ff. de Ret. cri. de normit. in c. *Vidua* cit. n. 5. Sylvester V. *Religio* 3. q. 19. pr. & Sanchez cit. Lib. 5. cap. 3. n. 14. Secundo; ut illum debeat vel ejusmodi actus exerceat scienter, ut nòrit habitum & ejusmodi actus professis proprios, per eosque tacitam Professionem induci; cum enim errant, ac proinde ignorantis, nullus sit contentus. l. *Si per errorem* 15. ff. de Jurisdic. illa gestatione & horum exercitiis, cum ea ignorantia factò, profiteri voluisse non intelligeretur, Sylvester cit. q. 1. n. 7. *Secundo*, Navarrus Comment. 4. de Regal. n. 73. & cit. Sanchez n. 16. Tertio; ut faciat sponte, hoc est, nullâ vimetione actus, c. *Vidua* cit. ubi, *Si sponte velatum sibi imposuerit & inter velatas obtulerit Deo obtulerit*; cum enim vis & metus irritet professionem expressam, c. 1. de *Iis, quæ vi metusve causâ*, multo magis tacitam irritabit, ut ex omnium sententiis rectè arguit cit. Sanchez n. 15. Quarto; ut habitum deferat vel actus illos exerceat, verò ziti-

verò animò Professionem emittendiscum, si se merè negativè, hoc est, nec profitendi neque non profitendi animum haberet, ex defectu animi seu consensùs professio non induceretur in foro interno, cit. Navarrus n. 75. Sanchez n. 17. In Interno, inquam; quia in externo, qui Religionis habitum debito tempore gestavit, seque immiscuit actibus propriis professorum, verum profitendi animum habuisse censetur præsumptione Juris & de Jure; ut postea contrarium etiam juramentò probare volenti audientia denegetur, c. Vidua cit. ubi Panormit. n. 5. Fagnanus n. 30. & Gonzalez n. 10. Unde

79. Dubium oritur, an professioni Tacite locus sit post Tridentinum. Usus ejus rarissimus, & potissimum esse in Professionis expressè, sed invalidè, emissæ ratificatione, advertit Sanchez cit. cap. 3. n. 13. Quod licet verum, absolutè tamen ei locus etiam extra hunc casum est: dummodo fiat decimò sextò ætatis & integrò probationis annis exactis; quia Tridentinum de tacita Professione specialiter nihil statuit; ac proinde eam reliquit dispositioni Juris antiqui; cum generale sit, casum in novo omissum, sub antiqui Juris dispositione remanere, l. Commodissimè 10. ff. de Lib. & posth. Quare, si quis post legitimam ætatem & integrum probationis annum expletum gestaret habitum proprium professorum & à novitiis distinctum, aut exerceret actum, de Jure vel consuetudine solis professis competentem, tacitam Professionem censetur emisisse, Rodriguez tom. 3. Regul. q. 17. art. 1. & Sanchez cit. cap. 3. n. 36. & Palao Trañ. 16. disp. 2. p. 1. n. 8. qui tamen & meritò

80. Excipit Societatem JESU: in qua, extra casum ratificationis expressæ nulliter emissæ, locus non est tacitæ Professionis; cum de editæ in ea professionis sub-

stantia sit, ut ex scripto publicè legatur, p. 5. Constit. cap. 3. Vota etiam simplicia, quomodo extra ratificationis casum tacitè edi possint, non apparet; cum in Societate per ejusmodi vota incorporatorum nullus proprius habitus nullique proprii actus, & nullum etiam certum tempus determinatum sit ad illà, hoc ipsò; quòd ex superioris voluntate valeant differri, secundum Examin. Gen. cap. 1. n. 12. & p. 5. Constit. cap. 1. in fine: neque etiam sit præscriptum, an quis ad Scholasticorum, Coadjutorum vel Professorum gradum sit admittendus, ut cum Suarez tom. 4. de Relig. tract. 10. lib. 3. cap. 8. à n. 3. observat cit. Palao n. 10.

Porro ad Professionis, tam tacitæ 81. quàm expressæ, valorem tria potissimum à DD. exiguntur. Primò; ut persona eam emittens sit ejus capax, sive nullo Jure à Religioso statu removeatur. Quæ autem ejus incapaces sint à n. 2. est explicatum.

Secundò; ut ea sit voluntaria & libera, non solum ab errore & ignorantia, c. Sicut 15. hanc Rubr. & l. Si per errorem cit. sed etiam à vi metùque ad ipsam extorquendam injustè etiam indirectè incusso, c. 1. de Ita, qua vi metùse caus. cum, sicut carnale, c. Cum locum 14. c. Veniens 15. Et. de Spons. & Matr. sic & spirituali matrimonium, quod Religiosa professione contrahitur, injusta vi metùse extortum ipso Jure irritum sit, c. 1. cit. & can. Praesens, 30. q. 3. Ratio est; quia per hoc novus & valde difficilis, ex natura sua perpetuus, atque immutabilis status suscipitur non minus, quàm per matrimonium carnale; ac proinde non minorem, quàm hoc exigat libertatem, ut jam dictum Lib. 1. Tit. 40. à n. 35. & 43. ubi idem dictum de votis Religionis simplicibus, post Novitiatus biennium emissis in Societate JESU.

Illam tamen Professionis libertatem non pa-

non parùm dubiam faciunt varii casus, quibus ea voluntate alienâ & aliquando etiam ab invitis ex ipsa Juris dispositione editur; sic enim Primò, liberi adhuc impuberes Religioni offerri possunt à parentibus, juxta decretum Concilii Toletani IV. *Monachum enim aut paterna devotio aut propria professio facit*, textus est *can. Monachum*, 20. q. 1. & *c. Cum virum* 12, hâc Rubr. Secundò, conjux, qui in consortis sui Religiosam professionem vel sacram Ordinationem liberè consentit, & incontinentis vitæ suspensionem præbet, Religionem ingredi & profiteri cogitur, *c. Uxoratus* 8. de *Convers. coniug.* Tertio, voventes Religionem, ad eam promissionem per actualem ingressum implendam, compelli possunt, *c. Consulti* 20. Quarto, clerici, imò etiam laici mares ac feminae gravium, præsertim carnalium, excessuum rei olim in Monasteria, etiam invitissimi, ex Juris præscripto detrubebantur, *can. De lapsis*, 16. q. 6. *c. Pervenit* 2. de *Adult.* *c. Inter* 10. in *fine*, de *Purg. Canon.* & *c. Tue* 6. de *Penis.*

83. His tamen non obstantibus Regulæ instar receptum est, sicut carnalis, sic & spiritalis conjugii, per Professionem initi, contractum, vi metùque injustè incusso extortum, irritum esse; ut adeò mirum non sit; quòd S. Synodi Tridentinæ PP. ut ejus plenæ libertati consulere, *Sess. 25. cap. 8. de Regular.* anathemati subji- ciant *Omnes & singulas personas, quæ quomodocumque coegerint aliquam virginem vel viduam aut aliam quamcunque mulierem invitam, præterquam in casibus in Jure expressis, ad ingrediendum Monasterium vel ad suscipiendum habitum cujuscumque Religionis vel ad emittendam Professionem; quique scientes eam non sponte ingredi Monasterium aut habitum suscipere aut professionem emittere, quò- quò modò eidem astiti vel presentiam vel*

consensum vel auctoritatem interposuerint. Quò decreto in eos, qui immo- nas ad ingressum cogunt, lata excommu- nicatio extendenda non est ad eos, quia Religiosis ingressum & professionem mares cogunt; quia feminae coactionibus magis obnoxia & adversus eas miti- tata ac potentes sunt, quam mares: licet, qui hos cogunt, graviter peccent, eorun- que coactione extorta professio irrita sit, Suarez *disp. 23. de Conjuris* 17. n. 1. Sanchez *Lib. 4. Moral. cap. 4. & Pado Tract. 29. disp. 3. p. 37. n. 8.*

Casus, quibus plenæ libertatis in- proficiente necessitas impugnetur, vel speciem majorem, quam vim habent. Primus; quia, licet verissimilis sit, esse impuberes, sicut Baptismo, sic etiam Mo- nasterio offerri à parentibus potest: ut eorum oblatione tenerentur stare: neque Monasticâ professione delectari ad se- culum reverti sine infamiae nota possent, ut in *c. Cum virum* cit. eruditè notat Co- zalez n. 6. ad evitanda tamen incommo- da, quæ ex hujusmodi liberorum aliquando- latis inconsulta oblatione frequenter eveni- unt, cum tempore & post seculum veniunt Ecclesiastica ordinatione sanctum est, ut à parentibus ita oblato ad seculum reverti possent, *c. Cum simus* 14. & in Monasteriis persistere non cogentur: nisi illam im- puberes, pubertatis annos affecti, expressè vel tacitè ac sponte ratam habuissent: licet, donec annos illos implerent, in Mo- nasterio perseverare tenerentur; quòd in ætate pupillari quoad vitæ rationem go- vernationemque parentum voluntati sub- jicerentur, Fagnanus in *c. Cum virum* cit. n. 34. & Pirrhing ad hanc Rubr. n. 51.

Secundus; quia, præterquam quòd casus Jure expressus sit, eò uxor in ma- riti sacram Ordinationem vel professio- nem liberè consentiendo, ad Religiosis ingressum & professionem se ipsa obligat

vit in eventum, quo incontinentis vitæ præberet suspensionem; ac proinde ad quod se obligavit, sicut casu tertio, qui Religionem vovit, uti &c, qui alteri matrimonium promittit, votum & promissionem suam iuste, non iniuste, cogitur ad implere.

85. Quartus & ultimus casus etiam Jure specialiter est expressus: eoque criminosis in Monasteria invitati quidem, sed iuste detruduntur. Accedit; quod ipsi in Monasteria detrudantur non; ut edita Religionis professione monachi etiam invitati fuerint; sed; ut iis quasi carceri inclusi & à peccandi occasione remoti penitentiam agant sub Regula monachorum, ut in c. 1. notat Gonzalez n. 10. & Lib. 5. Tit. 37. n. 28. statuetur. Hòc loco

86. Dubium non leve est, an professionem etiam irritet metus, ad eam Dei & Religionis nomine acceptandam Prælato vel Capitulo incussus, quod Suarez Tom. 3. de Relig. lib. 6. cap. 4. n. 17. & Palao Tract. 16. disp. 5. p. 2. §. 2. negant, eò præcipue nixi fundamentò; quod metus, sicut carnale, sic & spirituale hoc matrimonium sive professionem Religiosa irritet Jure solum Ecclesiastico, quò ista irritata solummodo reperitur ob metum incussum Novitio illam emittenti: & de isto dispositum ad Prælatum vel Capitulum nequeat extendi; cum Jus actum aliquem v.g. matrimonium, aut professionem irritans tanquam odiosum à persona & casu expresso ad non expressum extensionem non patiat, arg. Reg. Odium. 15. in 6.

87. Sed fundamentum hoc solidum non est; quia Jura, per quæ matrimoniorum vel professionis libertati consulitur, ut sunt, quibus matrimonium aut professio metu extorta irritantur, prodita principiter sunt favore publici statûs Politici ac Religiosi; quod, matrimonia & pro-

fessiones liberè ac sponte iniri, ipsorû utriusque plurimum interfit, ac proinde favorabilia potius, quàm odiosa censeri debeant, arg. c. Si diligenti 12. de Foro compet. & l. Sunt persona 43. ff. de Relig. & sumpt. fun. Quare meliori ratione, professionem metu, eam admittenti non minùs quàm emittenti incussò irritari, cum Lessio Lib. 2. de J. & J. cap. 41. n. 6. defendit Donatus Tom. 2. Prax. Regul. p. 2. Tract. 11. q. 8. an. 3. quòd, sicut matrimonium carnale, sic & spirituale initum per professionem, juxta dicta, sit contractus mutuo consensu initus & utroque obligatorius; cum, sicut profitentis, sic Religionis sive Prælati istius nomine eam admittentis consensum exigat, c. Porrectum 13. & c. Ad Apostolicam 16. & ex natura sua, sicut profitentem Religionis, sic istam ipsi instar matrimonii carnalis perpetuò obliget; ac proinde, ut inter contrahentes æqualitas servetur, spontaneo & à vi metûve absoluto utriusque consensu debeat iniri. Cui rationi non parùm roboris addit; quòd à matrimonio carnali ad spirituale, & vicissim Jure approbatum sit argumentum, c. Inter 2. de Translat. Episc. & c. Cùm inter 21. de Elect. & de correlativorum uno dispositum ad alterum; adeoque à sponso ad sponsam, & de proficiente dispositum ad Religionem & istius nomine illum admittentem porrigatur, cum ratio, ut inter hos, eadem est utriusque, ut cum Everardo Loco à Correlat. eruditè ostendunt ipsimet Suarez Lib. 6. de LL. cap. 4. n. 7. & Palao Tract. 3. disp. 5. p. 3. §. 4. num. 9.

88. Tertio, ad professionis valorem exigitur; ut ea ab aliquo ad id potestatem habente, v.g. à Prælato sive superiore, vel ex ejus commissione ab alio, Religionis nomine expressè, vel saltem tacitè, hoc est, ipsò factò vel signò aliquò acceptetur, K k k k ut col.

ut colligitur ex c. Porrectum cit. ibi, Et reipsa ab Abbate, & c. Ad Apostolicam 16. ibi, Qui professionem emisit, Abbate per se vel alium acceptante. Ratio clara est; quia professio juxta dicta, est contractus reciprocus, per quem, sicut professus se tradit & perpetuo obligat Religioni, ita vicissim ista se obligat ad eum retinendum & juxta proprium Institutum tractandum; ac proinde in ejus emissione necesse est intervenire aliquem, qui Religionem repræsentet, & hanc ipsi mutuo obligandi habeat potestatem, Glossa in c. Porrectum cit. V. Monachum, ubi Hostiens. n. 13. Panormit. n. 10. Navarrus Comment. 4. de Regul. n. 74. & Sanchez Lib. 5. Moral. cap. 4. n. 62.

ARTICULUS VI. De Professionis Rati- ficatione.

SUMMARIUM.

89. Professio nullitatis arguenda est intra quinquennium:
90. Secus ratificata presumitur.
91. Non tamen in foro animæ ratificatur sine novo consensu.
92. Post quinquennium reclamans non auditur:
93. Nisi causa nullitatis perpetua sit,
94. Vel in integrum restitutio petatur.
95. Ratificatio scientiam nullitatis ex parte Professi,
96. Et ipsius etiam Religionis exigit.
97. Quæ in hac generalis & indeterminata esse solet:
98. Et in illo esse potest.

89. **R**atificationum conditionum si in actu Professionis aliqua desideretur, & ista à persona incapace vel non liberè emissa, vel à nemine, aut ab aliquo potestate non habente admitta sit, professio irrita est; ut,

compertâ, & coram Prælati vel alio superiore suo Ordinario sive Episcopo, in cujus diocesi Monasterium est situm, probatâ causâ nullitatis, professus ad seculum redire, vel à Religione dimitti possit: nisi ab eo expressè vel tacitè, hoc est, per collationem habitus aut exercitium alii professorum proprii, aut quinquennium in Religione perseverantiam sine reclamatione, esset ratificata; post quinquennium enim jam exactum, eam per se vel metumve vel ante legitimâ aetatem emissam, vel propter simile quid, v.g. defectum consensûs vel integri anni probationis, vel personæ eam acceptandi potestatem habentis defectum, invalidè emissam prætendens amplius non auditur, ut decreto S. Synodi Tridentini sess. 24. cap. 19. de Regul. Cujus saluberrimi & Religionibus utilissimi decreti ratio non est; quod à Professione resiliendi eamque impugnandi jus quinquennii præscriptum tollatur: sed; quod toto illo tempore non possit, non reclamans professionem per invalidè editam ratificasse præsumatur, præsumptione Juris & de Jure, directam probationem in contrarium non admittente fere, sicut ex diutina, sive eadè dimidiò annò continuata, cohabitacione conjugum purgatur metus, & matrimonium propterea invalidum ratificatur. Ad id 21. de Sponsal. & matr. & inter sponso de futuro intercedens copula defectu conjugali admittit præsumitur, ad quæ fidem 30. Rubr. cit. Navarrus Comment. 4. de Regul. n. 73. Sanchez Lib. 7. de Matr. disp. 37. n. 9. & Donatus Tom. 2. p. 2. Tract. 12. q. 7. n. 1. Unde h. d. d. Inferunt, eum, qui revera professus, nem suam novò consensu positò nunquam ratificavit, post quinquennium illud & quantumcunque tempus transacti, cessante scandalo & causis coram superiore & Ordinario non deductis, fugam arripere & Religio-

Religionis habitu depositò in seculo Ordines suscipere, imò uxorem ducere posse, quin in foro conscientie Apostata sit, aut excommunicationis & similes Apostatarum penas incurrat; quia, cum verè professus non sit, in foro conscientie interno Religioni nullò vinculo est adstrictus; ac proinde locum in eo habet Regula, *Non praestat impedimentum, quod de Jure non sortitur effectum*, quæ est 52. in 6. Hinc

92. Dubium oritur, an post quinquennium professionem impugnans etiam non audiatur, si totò illò tempore ejus nullitatem ignoravit: vel, obstante sibi iustò impedimento, eam impugnare & coram superiore deducere non potuit: cujus Resolutionem adhibita gemina distinctio expeditam reddet.

Una inter causas nullitatis; si enim professio invalida fuit propter impedimentum solummodo temporaneum, v.g. metus, defectus legitime ætatis & intra quinquennium sublatum est, ipsius nullitatem impugnare volens, juxta Concilii decretum, audiendus non est, cum; quòd quinquennium, quò exactò reclamantes non audiendi dicuntur, ab ipsa professione, non scientie vel sublato impedimenti die computandum, asseratur *cap. 19. cit.* tum verò, quòd ei obstat præsumptio ratificationis: quæ cum Juris & de Jure sit, nullitatis probationem non admittit.

Neque his obstat; quòd legitime impeditis tempus non currat, *c. Quia diversitatem §. de Concess. Prab. §. l. 1. in fine C. de Annali except.* quia hoc verum duntaxat est, quando certum tempus in odium negligentis: non etiam, quando id Jure definitum est in alicujus favorem: sicut quinquennium, de quo agimus, præscriptum est ob favorem & tranquillitatem Religionis; ne ab iis, qui ad seculum & liberiores conversationem aspirant, diu turbetur, Navarrus *cit. Com-*

ment. 4. n. 71. & Sanchez *cap. cit. n. 19.* 93. si verò invalida fuit propter impedimentum perpetuum, v.g. quòd mulier Religionem in virorum Monasterio sit professæ: vel, licet perpetuum non sit, tamen ultra quinquennium & adhuc durat, v.g. quòd superstes sit professi conjux, quam ingressus & professionis tempore mortuam credidit, reclamanti etiam coram superiore & Ordinario audientia deneganda non est; quia decretum illud ad eos, qui perpetuò & adhuc durante impedimento laborant & Religionis incapaces adhuc sunt, se non extendit; cum expressè loquatur de iis, qui vim metumve aut debite ætatis defectum solummodo temporaneum *Et quid simile*, ac proinde etiam temporaneum, allegant: tum verò; quia publicatum est in favorem Religionis: cui utique grave & damnosum esset, si hujusmodi impedimento laborantes, denegatà ipsis audientia, deberet retinere, Sanchez *cit. disp. 37. n. 32. & 34.*

Neque tali reclamanti obstat præsumptio Juris & de Jure; quia, licet contra hanc non admittatur probatio directa, quæ ad ipsam præsumptionem enervandam tendit; admittitur tamen indirecta, quæ probatur, qualitates eam præsumptionem constituentes, scilicet capacitatem in proficiente, non dari, juxta tradita *Lib. 2. Tit. 23. à n. 35.*

94. Altera distinctio est inter remedia, quibus ignorans aut aliàs iustò impedimento detentus, quinquennium jam transactò, adversus professionem propter impedimentum temporaneum jam sublatum agit; quantumvis enim Ordinario locus non sit; quia hoc Concilium disertè excludit, actionem adversus professionem solummodo concedendò intra quinquennium, à die professionis numerandum, ut cum Navarro *cit. n. 7.* advertit *cit.* Sanchez *n. 19.* Extraordinario tamen re-

men remedio, siue in integrum restitutionis beneficio aduersus eam uti inuolide professus potest, non tantum si etate minor, sed etiam si maior sit, ex clausula generali, *Si qua alia mihi iusta causa uidebitur, in integrum restituum*, l. §. 1. ff. *Ex quibus caus. major*. Ratio est; quia aduersus presumptionem Juris & de Jure, post quinquennium reclamanti obstantem, in integrum restitutio peti & causa, ob quam ante reclamare non licuit, & restitutio petitur, allegatio & probatio admitti potest, ut cum Iafone in l. *Inter 83. §. 1. ff. de V. O. n. 2.* docent Menoch. *Lib. 1. de Præsumpt. q. 70. n. 1. §. 2.* & Mascardus de *Probat. Proem. q. 10. n. 67.* Ita cum *cit.* Navarro & Sanchez n. 22. Miranda rom. 1. *Manual. Pralat. q. 30. art. 3.* Corradus *Lib. 5. Prax. Apostol. dispens. cap. §. n. 14.* & Barbosa in *Trident. cap. 19. cit. n. 8.* ubi hi DD. aduertunt, ab iis, qui post quinquennium reclamare uolunt, hodie adiri S. Congregationem Cardd. Interpp. vel Regularium negotiis præpositorum: quæ prius, saltem summarie, cognitio nullitatis deducendis, & iusto impedimento non reclamandi intra quinquennium, illis restitutionem concedere non raro solet.

Neque ad extraordinarium hoc restitutionis remedium confugientem moratur; quod restitutioni locus non sit, quando actus non ualet, l. *In causa 16. §. 3. ff. de Minoribus*. Et, cum læsus non est, qui restitui petit, l. *Scio 4. ff. de In integ. restit.* ut dictum *lib. 1. Tit. 41. n. 2. §. 3.* quia istud uerum duntaxat est, cum aduersus actum remedium Juris ordinarium proditum, & extraordinariæ pinguius est; cum hoc in illius deficientis subsidium concedatur, ut ibidem est dictum n. 11. læsio autem ad restitutionem quidem semper exigitur; sed non desideratur in eo, qui Religionem inuolide est

professus; cum non modica læsio sit, quem inuitum perpetuo obligari ad altum arduissimum, & propterea non nisi summâ libertate amplectendum, ut præbè obseruat *cit.* Sanchez n. 22. circa finem & dictum *cit.* Tit. 41. n. 49.

Dubium aliud est de Professionis inuolide ratificatione. Et melioris quidem notæ DD. plerique agnoscunt, eam ratificari non posse, nisi impedimentum, sine nullitatis causâ sublatâ, ponatur nouus consensus professi, Religionis se iterum tradentis, ejusque traditio acceptetur Religionis. Ut autem professus Religionis denuo tradat, ab iisdem exquiratur Religiosi exigitur cognitio nullitatis prius editæ professionis; quod professorem ratificandi uoluntatem habere nequeat, nisi cognoscat ratificationem sibi esse possibilem: hanc autem sibi possibilem esse, non cognoscat sine cognitione nullitatis, ut de ratificatione maxime *Lib. 4. Tit. 16. art. 10.* ostenditur.

An nullitatis scientia etiam debeat retiri ex parte Religionis siue Prælati, istius & Dei nomine ratificationem acceptantis, dubitandi ratio grauius est, quia, si Jura spectemus, professio inuolida nouo & legitimo consensu solius professantis conualescit: licet consensus non renouetur ex parte Religionis, imò illa prius expressè vel tacite editæ & acceptatæ professionis nullitatem omnino ignoret, ut minime obscure colligitur ex *Significatum 11. §. 1. §. 3. Quod si in 6.* quibus locis, ante legitimam ætatem professus suam professionem ratat habuit, præsumitur annuâ delatione habitis proprii professorum & actuum his competentium exercitiis; quin hujusmodi ratificationis acceptatio & nullitatis scientia exigatur ex parte Religionis. Idipsum claritè desumitur ex *Tridentini cap. 19. cit.* ejusmodi professionem ab eo, qui tra-

ita quinquennium non reclamavit, ratificatam præfimente absque eo, quod novus consensus & nullitatis scientia detur ex parte Religionis; cum istius, sicut citr. antiqui juris textibus, ita istò Concilii decretò, ne verbò quidem, mentio fiat.

Nihilominus aliqua nullitatis scientia etiam ex parte Religionis desideratur; cum, sicut nova traditio, sic istius acceptatio necessaria sit ad ratificationem & dari nequeat, quin cognoscatur esse possibile ejusmodi nova sui traditio & acceptatio: ita autem sine aliqua nullitatis cognitione possibile nequaquam esse videatur.

97. Ea tamen nullitatis cognitio non necessaria est specialis, & quoad personam determinatam, sed sufficit indeterminata & generalis; quia Ecclesia sive summus Pontifex, tanquam supremus & generalis Prælatum omnium Religionum multas professiones invalidè emittendas prævidens, cujuscuque invalidè professi consensus, quoties expressè vel tacitè per habitus delationem aut actus professus proprii exercitium, vel quinquennalem perseverantiam renovatur, à se acceptari, itaque defectum consensus ex parte Religionis antecedenter suppleri citr. antiqui Juris textibus & decretò Tridentini abundè declaravit; ut ita Religionum easque profitentium paci, tranquillitati ac saluti consulere, Lessius Lib. 2. de I. & I. cap. 41. n. 66. Sanchez cit. disp. 37. n. 64. & Palao Traët. 16. disp. 2. p. 1. n. 4.

98. Simili ferè modò, si quis, professionem suam invalidè emitti potuisse cognoscens, & conscientia suæ omni meliori quò potest, modò consulere volens, sub conditione & in casum, quò ea ex defectu aliquo occulto nulla fuisset, novò consensu positò, eam ratam esse de præ-

senti velle, eam sine absoluta nullitatis scientia posset ratificare, ut cum iisdem Lessio n. 63. & 66. & Sanchez n. 65. docet idem Palao cit. p. 5. n. 3.

ARTICULUS VII.

De Effectibus validæ Professionis.

SUMMARIUM.

- 99. Tales sunt I. Translatio professi in potestatem Religionis.
- 100. II. A potestate patria exemptio.
- 101. Quin amittatur generis Nobilitas.
- 102. III. Relaxatio Irregularitatis, orta ex Natalium defectu.
- 103. IV. Liberatio ab inhabilitatibus ortis ex crimine.
- 104. V. Abolitio nota ingratitude, sufficientis ad exheredationem.
- 105. VI. Impedimentum dirimens matrimonium contrahendum, & ratum dissolvens.
- 106. VII. Commutatio Votorum auctor editorum,
- 107. Etiam firmatorum juramentò,
- 108. Realiùm,
- 109. Cum statu Religioso compossibilem,
- 110. Tam perpetuorum quàm temporaliùm,
- 111. Atque editorum in ipso Novitiatu;
- 112. Quæ etiam suspenduntur per vota Simplicia post Novitiatu biennium edita in Societate JESU.
- 113. VIII. Plena remissio omnium peccatorum,
- 114. Quoad penam temporalem.
- 115. Quem effectum professio regulariter, non semper, operatur.

Kkkk 3 Profes-

99. **P**rofessionis, in Religione à Sede Apostolica approbata validè emissæ, varii sunt effectus, ex iisque celebriores ostio à DD. referuntur.

Et primus quidem ac præcipuus est Personæ illam emitrentis in dominium ac potestatem Religionis, cui per professionem incorporata est, translatio; ut non solum ex solennibus hisque annexis votis sui que traditione ortis obligationibus aliis adstringatur: sed Religionis Prælati gubernationi subijciatur, ejusque, Regulis & Constitutionibus consentanea præcipientis, iustitiam obtemperare: & vicissim Religio ipsum retinere, alere, gubernare &, ut parens filium, servum dominus, & Respublica civem suum, tractare teneatur, Suarez *Tom. 3. de Relig. lib. 6. cap. 13. n. 2.* & Palao *Trañ. 16. disp. 2. p. 8. n. 1.*

100. Secundus est exemptio filii familias professi à patria potestate; cum enim homo ipsa professionis emissionem transeat in potestatem Religionis, sive prælati vel superioris Regularis, & ab isto in omnibus gubernetur, patriam potestatem respectu ipsius cessare necesse est, saltem quoad ea, quæ professo damnosa, vel præjudicialia sunt Religioni: licet non cesset quoad ea, quæ illi & huic utilia sunt; Ne, quod ob gratiam ipsi conceditur, in ejus dispendium retorqueatur, contra Regulam *81. in 6.* Navarrus *Comment. 3. de Regular. n. 41.* Gomez *Tom. 1. Var. cap. 9. n. 10.* & Sanchez *Lib. 5. Moral. cap. 5. à n. 29.* hanc Professorum prerogativam etiam adstruens ei, qui exactò Novitatus bienniò vota Religionis Simplicia in Societate JESU emitit; quòd hujusmodi votorum eadem, quæ professionis, ratio fit; cum illa quoque hominem verum Religiosum efficiant, & subijciant gubernationi superioris Re-

gularis, ex *Constitut. Gregorii XIII. quæ incipit Ascendens, edita Calæd. Julij 1584.*

Quantumvis autem hæc ita sunt, inter professionem tamen & vota ista id discriminis intercedit; quòd post vota ista dimissus, si sacro Ordine imitatus non sit, non etiam post professionem episcopus à Religione, reincidat in patriam potestatem. Ratio utriusque est; quòd, eùm per vota illa homo in Religionem in perpetuum non ita absolute transferatur, ut per professionem: sed ex parte Societatis conditionaliter, *Si Societas eum retinuerit*, etiam à patria potestate non ita absolute, ut profusus, sed conditionaliter liberetur; cum talis ab ista liberatione, qualis in Religionem transitus aut translatio, esse videatur, *citt. Sanchez n. 31. & Palao q. 8. n. 2.*

Dubium hoc loco movetur, an Religionis professione amittatur Nobilitas. Sunt enim Interpp. ac DD. qui id aliter, ducti *can. Præsentis, 20. q. 2. Et c. in scriptis, 27. q. 2.* textibus & ratione; quòd homo per professionem moriatur mundo, & omnibus istius pompis recusetur, *can. Placuit, 16. q. 1. Et l. Deo nobis pl. C. de Episc. & Cleric.* Sunt etiam, qui id inficiuntur, eà per moti ratione; quòd Nobilitas jus quoddam sanguinis, ac proinde naturale & incommutabile sit, *l. Jur. agnationis 34. ff. de Patru.*

Mihi aliquid tribuendum Opinioni utrique, & proposita dubitatio resolvenda videtur auxiliò distinctionis inter duplicem Nobilitatem. Unam sanguinis alteram Dignitatis: quarum illam, quòd à majoribus sive ascendentibus in posterum sive descendentes transfusi sanguinis participatione acquiratur, professionem amitti, cum Baldo *in c. cum in Magistratu 49. de Elect.* Tiraquello *de Nobilitate cap. 26. à n. 3.* & ab hoc relatis aliis me-

ritio negat, Rotæq; Romanæ decisionibus firmat Sanchez *Lib. 7. Moral. cap. 13. n. 13.* Illa verò, siue dignitatis, puta ex Ducatu, Comitatu, præfectura aliòve munere Militari vel Politico aut administratione honorifica proveniente Nobilitatè professione amitti, haud ægrè cum iisdem DD. idem Sanchez *l. cit.* concedit; quòd de ista duntaxat sermo sit *can. Prasens & can. Scripti cit.* & ejusmodi præfectura, comitatum, ducatum administrationes à Religioso nequeant retineri. Quare professione inducta mors Civilis solum afficit dignitatis, non etiam sanguinis Nobilitatem: nisi quoad secularem pompam & splendorem externum, quem cum bonorum temporalium abdicatione propriæque voluntatis abnegatione perpetuò Dei servitio se mancipandò professus voluntariè contemnit.

102. Tertius professionis effectus est relaxatio irregularitatis, ortæ ex defectu natalium; ut illegitimò, etiam utroque jure damnatò, concubitu procreati Religionem professi, & votis Religionis simplicibus post novitiatùs biennium in Societate JESU editis adstricti, ad sacros Ordines & beneficia Ecclesiastica (prælatibus duntaxat & dignitatibus exceptis) promoveri valeant sine dispensatione, ut dictum *Lib. 1. Tit. 17. à n. 9.* Cæteras irregularitates, licet Religiosa professio non tollat, ad dispensationem tamen super iis faciliùs concedendam movere solet, *arg. c. in literarum 2. Qui clerici & vovent*, ut aliis DD. *cit.* advertit Laiman *Lib. 4. Tract. 5. cap. 15. n. 4. in fine.*

105. Quartus est purgatio maculæ, siue ex crimine v.g. ex factò vel testimonio falso dicto in judicio ortæ inhabilitatis ad actus temporales, puta ad testificandum in judicio & similes, *Novell. 4. cujus pr. Imperator, Conversationis inquit, Mona-*

ebalis vita sic est honesta, ut omnem maculam detergat; cum, hominem Religionis professione, aut votis simplicibus exactò Novitiatùs bienniò in Societate JESU editis, divino obsequio perpetuò mancipatum, criminibus in seculo commissis similia non commissurum, præsumptio sit, *Glossa in c. Cum deputati 16. de Judiciis, ubi Panormit. n. 5. Felinus n. 2. cit. Sanchez n. 27. & Laiman n. 5. pr.*

104. Quintus professionis, uti & Simplicium votorum, post consueta experimenta editorum in Societate, effectus est abolitio maculæ seu notæ ingratiitudinis, de jure causam præbentis filii exhæredationi; ut statu Religiosò assumptò exhæredari & portione legitimâ privari filius nequeat à parente: & testamentò, ante professionem aut vota illa conditò, facta exhæredatio careat effectu, *can. fin. 10. q. 3. quò relata & à Gratiano ex emendationis lectionis Codicibus in Decretum translata Novella Constitutio Imperialis, quòd Religionis favorem spectet, communi DD. judicio & Ecclesiæ ut recepta est, Glossa in can. cit. V. In gratitudinis, Felin. in c. Cum deputati cit. n. 4. Sylvester V. Religio 6. q. 1. in fine, Molina Tract. 2. de I. & I. disp. 176. n. 98. & Sanchez cit. cap. 5. n. 33.*

105. Sextus est impedimentum dirimens matrimonium contrahendum. & ante contracti ratiq; sed per carnale commercium nondum consummati, vinculum dissolvens, *c. Verùm 2. c. Ex publico 7. & c. Ex parte 14. de Convers. conjug. Consummati etiam, licet vinculum dissolvendi vim non habeat, divortium tamen aliquando inducit; ut conjux, qui consorte suo consentiente, vel in adulterium lapso, Religionem professus est, pristinæ cohabitationis thoriq; conjugalis excidat jure & obligatione liberetur, ut ad*

ut ad *seq. Rubr. à n. 8.* pluribus tradetur. Minor, quam solennis professionis, vis est votorum simplicium, post Novitiatūs biennium editorum in Societate IESU; quantumvis enim in matrimonium contrahendum ex *Constitut.* Gregorii XIII. quæ incipit *Ascendente cit.* eandem quam professio, ullam tamen vim non habent in matrimonium contractum, etiam Ratum duntaxat: sed huic ipsa cedunt, ut *Lib. 4. Tit. 6. à n. 26.* statuetur.

106. Septimus professionis effectus est commutatio omnium votorum, editorum ante iustus emissionem, *c. Scriptura 4 de Voto*, ubi relatus Alexander III. cum *Universis Abbatibus Cisterciensis Ordinis per Angliam constitutis* ita rescripisset, *Scriptura sacra testimonio declarat, quod spiritualis homo propositum non mutat, cum pro salute anime sue aliquid utilius meditatur. Inde est, quod vestris iustis postulationibus inclinari vobis indulsumus, quatenus si quis sepulchrum Dominicum aut alia limina Sanctorum visitare proposuerit, ex infirmitate vel alia rationabili causa occurrente, apud vos Religionis habitum assumere atque Deo servire voluerit, eos recipere valeatis*, subiecit Gregorianæ compilationi, mutato orationis numero, postea insertam & *c. cit.* relatum Regulam generalem, *Reus fracti voti aliquatenus non habetur, qui temporale obsequium in perpetuum nescitur Religionis observantiam commutare.* Ratio Regulæ istius est; quia Religionis professione assumitur status, virtute sua continens & excedens quæcunque alia obsequia temporalia & particularia, quæ exhiberi Deo ab homine possunt; cum professionem illam emittens se cum rebus ac juribus suis planè omnibus confecret Deo, ejusque servitio tradat; ut adeò statum illum assumens & obsequiorum temporalium seu

particularium, ex quacunque promissione Deo debitorum, perfectam & ab omni tempore solutionem præstare, atque illius instar, qui pro variis debitis crediti cum rebus ac juribus suis in servum tradit, plenissimam satisfactionem exhibere videatur.

Atque sic firmata declaratio Canonice & Apostolicæ Regulæ late patens vis est; cum ea porrigatur. Primo ad juramenta, quibus Deo aliquid promittitur & vota firmata juramentis, cum quæ juramentum sequitur naturam & conditiones actus, cui est adjectum, *c. Summa admodum 25. pr. de Jurjurando 21. h. C. De non num. pec.* tum verò; quæ juramentum, de meliori bono præstatum Deo, includit votum, istiusque iure respectatur. Deo, inquam; quia juramentum & vota, quibus honoris & cultus divini intuitu aliquid promittitur Ecclesiæ, Monasterio, Hospitali &c. aut etiam homini privato, postquam ab ejusmodi hominibus sacri vel Religiosi Prælati aliove autoritate vel à privato promissario acceptata sunt, sicut in aliud opus, sic etiam in statum Religiosum commutari ceperunt: istiusque professione non continguntur; nisi ejusmodi locus vel præstatum promissarius voti vel juramentum acceptatione acquisito juri renuntiaverit. Reobedi quòd professionem, quatenus eà juri ablati quæsito derogatur, Deus non acceptat, Sylvester *V. Votum 4. q. 7. d. 5. c. 1.* Sanchez *Lib. 5. cap. 5. n. 45. & Pirhing ad Rubr. de Voto n. 26. & 28. exceptio 2.*

Secundò eadem Regula porrigitur ad vota Realia, ut colligitur ex *c. Scriptura cit.* temporalis obsequii commutationem in perpetuam Religionis observantiam à voti fracti reatu indistinctè ab absolute generalitate. Unde votum peregrinationis in terram Sanctam professione Religiosa non quoad laborem duntaxat

professionis, sed etiam quoad expensas in terrâ sanctâ subsidium faciendas tolli, interunt *cit.* Sanchez n. 50. Pirrhing *ex-cept.* *cit.* & Palao *disp.* 2. p. 8. n. 4. Nisi ejusmodi votò Princeps in terrâ sanctâ subsidium cum valido exercitu se professurum promississet; cum enim hujusmodi opus professionè melius esse videatur, illius in hanc commutationem non permittam; cum Felino in c. *Pervenit* 2. de *Jurejurando* n. 7. & Angelo V. *Votum* 4. n. 2. censet Sanchez l. *cit.*

107. Tertiò eadem Regula procedit in votis non impediendis assumptionem status Religiosi; sed cum isto compossibilibus, ut v.g. sunt votum recitationis Rosarii vel alicujus actûs Mortificationis; quia *r. Scriptura cit.* eoque prodita Regula non fundatur in temporalis vel particularis obsequii impossibilitate cum statu Religioso, sed in istius excellentiâ & perfectione: uti & testimonio sacræ scripturæ declarantis; quod spiritualis homo propositum non mutet, qui pro salute animæ suæ *Aliquid utilius* sive melius Deo que gratius *meditatur*, *cit.* Sanchez n. 48. & Gonzalez in c. *cit.* n. 1. & 4. in *fine*.

110. Quarto, etiam procedit in votis Perpetuis; cum ista quoque dicti sacræ scripturæ testimonii generalitas & ratio Regulæ comprehendat. Neque obstat; quod textu non generaliter cujuscunque sed *Temporalis* duntaxat *obsequii in perpetuam Religionis observantiam* commutatio approbetur, partim; quia utroque *Temporalis* & *Perpetui obsequii* nomine venit non solum ad tempus vel stabiliter duraturum; sed particulare, quò una vel plures res aut actiones particulares promittuntur: & Totale obsequium, quò persona se resque jura & actiones suas omnes offert Deo, ejusque perpetuo servitio consecrat: partim verò; quia *c. cit.*

obsequii *Temporalis* Papa ideo meminit; quod de Hierosolymitanâ peregrinationis voto, solum temporali, fuerit consultus, *cit.* Sanchez n. 59. & Pirrhing n. 28. in *fine*.

Quintò, in voto aliam etiam strictioris observantiâ Religionem ingrediendi; nam etiam hoc ipsa alterius à Sede Apostolica approbatâ Religionis professione extingui, à Bonifacio VIII. decretum est. *Cum post votum* 5. in 6. & Ratio est; quia vinculum minus forte, ut votum Religionis cujuscunque simplex respectu solennis sive Professionis est, dissolvitur superveniente vinculo fortiori, Joan. Monach. Vivian. & Laiman. in c. *cit.* habetque se res cum voto simplici ferre, sicut cum sponsalibus de futuro aut venditione rei sine traditione: quarum illa sponsalibus de presenti initis cum alia solvuntur, *c. Si inter* 31. de *Sponsal. & matrim.* & c. 1. de *Sponsa duor.* isti prævalet secunda venditio alteri facta, secutâ traditione, l. *Quoties* 15. C. de *R. V. S. Thomas* 2. 2. q. 189. art. 8. ad 3. *cit.* Sanchez *Lib.* 4. cap. 16. n. 18. Palao *cit.* p. 8. n. 5. & Pirrhing ad hanc *Rubr.* n. 139.

Sextò, in votis quibusvis simplicibus, editis in novitiatu: imò & post ipsam professionem editam in Religione, si eam professus ad aliam transeat; emissa enim in hac novâ professione antè edita vota temporalia & particularia extingui, communis sententia DD. & ratio est; quod secundæ professionis emissio antè edita vota temporalia & particularia eminenter includat, *cit.* Sanchez n. 39. & 40. Suarez *Tom.* 3. de *Relig. lib.* 6. cap. 14. n. 5. & alii apud Barbofam in c. *Scriptura cit.* n. 2. cum hujusmodi votis transcuntibus majori conscientiæ tranquillitate suggerentes salubre consilium; ut priorum votorum à superioribus petat irritationem.

Confirmatur declarationibus his stabilitat

bilitate Regulae Canonicae generalitas ex eo; quod recitatum Alexandri III. rescriptum Gregoriana compilationi non totum: sed, inscriptione *Abbatibus Cisterciensibus Sc. & verbis Sepulchrum dominicum Sc. Ex infirmitate Sc. & apud vos*, quibus Regula ad votum speciale & à certis duntaxat personis, ex infirmitatis vel alia causa expressa editum, restringi videbatur, consultò omisiss, illius postrema tantum, & votis ac personis planè omnibus accommodata verba sint inserta; ut Regula de omnibus & à quibuscunque ante professionem editis votis exaudiretur: & ne istà non Jus declarari, sed per indulgentiam speciale aliquid de novo concedi videretur, verbum *Indulgemus* fuerit prætermisiss, ut eruditè observat Gonzalez in *c. Scriptura cit. n. 1.*

112. Dubium est, an eadem, quã professio, antè edita vota extinguendi vi polleant vota Religionis substantialia, in Societate JESU emissa post biennium Novitiatus. Ratio, quæ id suadet, non contemnenda est; quòd vota hæc emittens evadat verus Religiosus: & ex parte sua moriatur mundo, vivatque Deo, cui se suaque omnia consecravit, & in perpetuum obsequium tradidit; atque idcirco quodlibet particulare & temporale obsequium, quod Deo præstare homo potest, eminenter etiam ipsa contineant, Sed rationi huic nonnihil quidem, at non nimium tribuendum: & antè edita alia (præterquam Religionis certæ) vota suspendendi tantum vis adstruenda est; ut istorum obligatio cesset, quamdiu Religiosus post emissa vota Religionis substantialia manet in Societate: dimissum verò denuo urgeat, juxta Congregat. General. 1. *can. 42.* Ratio est; quia traditio illa ex parte Religionis perpetua non est; cum ab ipsis istius superioribus ejusmodi vota simplicia solvi,

isque adstrictus ex justa causa dimitti possit, *citt. Sanchez n. 54. & Palao n. 7.*

Octavus maximeque estimabilis Religioe professionis effectus est plenissima condonatio omnium peccatorum ante commissorum adeò; ut illa à S. Hieronymo *Epist. 8. ad Demetriadem*, S. Bernardo *Traët. de Precepto & dispensat. ad finem & SS. PP. aliis, ipsòque D. Thom. 2. 2. q. 189. art. 3. ad 3.* alter Baptismus nuncupetur: & propterea Religionem ingresso præteritorum criminum nulla satisfactio imponatur. *§. His auctoritatibus, post can. Juris aliquando 87. dist. 1. dicitur. & penitentia publica remittitur. Admonere, 33. q. 2.* Quòd autem festè obve ratione Baptismo comparatur, ista exploratum non est; cum peccata quæ ipsius culpa pœnæque æternæ reatum Religiosi statûs assumptione generatèr aboleri, omni fundamento & probabilitate careat; quòd assumptio illa incrementum non sit, temporalis auctoris pœnæ omnis plenam remissionem ejusmodi statûs assumptione induci, sicut quanto illius reatus non magnus, ac per professionem aut vota simplicia, edita in Societate JESU, facta sui oblatio servata & Charitate perfecta est, credere planè & satis certum: sic dubium & incredibile sit, quando pœnæ illius reatus multiplicatis valdeque enormibus peccatis ortus, professione autem facta sui oblatio tepida & ut quandoque solent sequioribus animi affectionibus infecta est.

Ratio prioris est; quòd Religioe professio perfecta seculi abrenuntiatio sui que & rerum suarum omnium in perpetuum Dei servitium traditio; atque idcirco temporalibus & particularibus obsequiis planè omnibus excellentius operatur, *c. Scriptura cit. & satisfactioem quibusvis aliis operibus piis majorem & pro o-*

ARTICULUS VIII.

De Transitu ab una ad
aliam Religionem.

SUMMARIUM.

116. *Transitus hic Jure permissus est,*
 117. *Si fiat I. ad Religionem perfectio-*
rem seu strictiorem,
 118. *Secundum observantiam Regula*
presentem.
 119. *Nonnullis casibus permittitur ad*
laxiorem.
 120. *II. Rectâ intentione.*
 121. *III. Sine gravi præjudicio Mona-*
sterii deserendi.
 122. *IV. Petitiâ licentiâ proprii Pra-*
lati.
 123. *V. Et literis Dimissoriis ab eo re-*
ceptis.
 124. *Harum conditionem prima, iri-*
rum,
 125. *Religiarum defectus illicitum tran-*
situm reddit.
 126. *Iis servatis Religiosis fere omnibus*
 127. *Eorumque Prælati,*
 128. *Et integris Monasteriis transitus*
est permissus,
 129. *Quò tamen casu si etiam locus,*
Apostolica necessaria est:
 130. *Si sola persona transferuntur, E-*
piscopalis auctoritas sufficit.
 131. *Transeunti etiam Prælati subeu-*
mus est annuus Novitiatus:
 132. *Quò dur ante successor eligi nequit,*
 133. *Nec inducitur vacatio Prælati,*
 134. *Ut hæc à redeunte recuperari:*
 135. *Non etiam ante ultimum bimestre*
resignari valeat.
 136. *Professi transeuntis bona reman-*
ent Monasterio priori,
 137. *Vel Consanguineis,*

LIII 2

138. Qui

pro omnibus antea facta vitæ culpis suffi-
 cientem continere cenleatur, arg. §. His
 mulieribus, & can. Admonere cit. cum
 enim, qui suorum bonorum partem duna-
 taxat in pauperum elemosinas, ut Zac-
 charus Lucae cap. 19. v. 8. convertit, pro
 peccatis suis satisfaciatur, Daniel. cap. 4.
 v. 24. satisfaciatur pro iisdem utique
 plenam exhibebit, plenamque peccato-
 rum suorum remissionem consequetur,
 qui omnia sua seque ipsum divino obse-
 quio tradit. Ita cum D. Thoma 1. cit.
 Sylvester V. Religio 3. q. 23. Navarrus
 Comment. 2. de Regular. n. 60. Platus de
 bono Statu Relig. Lib. 1. cap. 13. Sanchez
 cit. cap. 5. n. 2. & Suarez Tom. 3. de Re-
 lig. lib. 6. cap. 13. n. 6.

Ratio posterioris est partim; quòd
 de temporalis pœnæ plurimis & gravif-
 simis peccatis committitur plena, & pro-
 fectis indiscriminatim omnibus proficua
 remissione neque ex plenariæ & genera-
 lis indulgentiæ concessione Apostolica,
 neque aliunde liqueat: partim verò; quòd
 variis Religionibus, sive ad instantiam
 sive motu proprio, indulta sint privile-
 gia, vi quorum eas professi plenariam
 omnium peccatorum indulgentiam conse-
 sequantur: cujusmodi specialibus privi-
 legiis opus non fuisset, si, iis seclusis,
 plenissima remissio ipsâ professione gene-
 raliter induceretur, Palao cit. p. 8. n.
 3. hæcenus traditam de temporalis pœnæ
 remissione doctrinam cum Saâ V. Religio
 17. & Laiman cit. cap. 10. n. 2. ad pro-
 fessionem & vota Religionis simplicia,
 prævisis consuetis experimentis, in So-
 cietate JESU edita, ipsamque istorum
 renovationem extendens.

138. Qui hereditatem ante transitum delatam adire possunt.
 139. Posteriori Monasterio cedunt, qua post transitum.
 140. Etiam durante Novitiatu Religioso deferuntur.
 141. Nisi solius penitentia causa transitus esset.

116. **Q**uamvis Apostoli monitum sit; ut unusquisque, in qua vocatione vocatus est, in ea permaneat, 1. Corinth. cap. 7. v. 20. & per professionem Religiosus certo Monasterio vel Ordini perpetuo obligetur; ut liberè ad alium transire, & ab illius Prælato admitti nequeat; & transitum leviter ac temere præsumens, ad prius Monasterium vel Ordinem redire compellendus sit, c. Joannes 5. § 6. Non est 7. quod eò non solum priori Monasterio vel Ordini ipsa professione quaesitum jus & Prælato debita Obedientia violetur, sed ei etiam inritatur quædam nota & scandali occasio præbeatur: simpliciter tamen & sanctioris vitæ zelo ab una Religione ad aliam transitum prohibitum non esse, luculenter patet ex *can. 1. can. Monachum 20. q. 4. c. Sanè 10. § c. Licet 18. hâc Rubr.* dummodo observentur iis insinuatæ conditiones: quarum

117. Prima est; ut transitus fiat ad Religionem perfectiorem & strictiorem, *can. § c. Licet cit.* Perfectior autem eò ipsò censetur, quod strictior sit; ut non obscure desumitur ex *c. cit.* quò Papa vocabulis illis utitur indiscriminatim & idem denotat. Ratio est; quia Religio perfectior perfectius observat vota substantialia Religionis, à quorum magis minusve accurata observantia magis minusve strictæ observantiæ Religio censetur; cum, quò actus, quibus illa ob-

servantur, perfectiores, eò magis ardui & difficiles sint, Sanchez Lib. 6. Moral. cap. 7. n. 21. & Suarez Tom. 4. de Relig. Tract. 8. lib. 3. cap. 9. n. 11. Ut Monachis Jure communi vetitus est transitus ad Canonicos Regulares, c. Sanè § c. Licet cit. & Religiosis Mendicantibus ad non Mendicantes; Carthusiense duntaxat Ordine exceptò, *Extravag. 1. inter comm.* quòd Monachi Canonici & non-Mendicantibus Mendicantes: omnibus verbò aliis strictiorem oblationem Ecclesiæ judicio sequantur Carthusiense, propter perpetuam abstinentiã à carnis, chorum & silentium perpetuamque clausuram, *Azor p. 1. lib. 12. cap. 14. q. 8. & cit. Sanchez n. 29.*

Vetus quidem primis seculis etiam Canonicis Regularibus fuit transitus ad Monachos, *can. 1. can. Mandatum 19. q. 3. § c. Intelleximus 12. de Etate & Qualitate* quòd, cum eo tempore monachis Ordinationi & contemplationi vacarent; ad Divina autem mysteria tractanda SS. Ordinibus non initiarentur, Canonici Regulares ad ipsos transeundo ex clericis fieri, & descendere viderentur, Polus tamen, cum monachi ad clericum & Divina mysteria obeunda assumpti disciplina observantiæ Regula nihilominus adhererent, transitus ad ipsos canonici Regularibus: non vicissim ad hos monachis est permittendus, ut cum S. Thoma 2. 2. q. 185. art. 8. advertit Pirching ad hanc Rubr. n. 170.

An autem Religio, strictior Brevis posterior sit, desumendum non tantum est ex prima Regule institutione, sed etiam ex Constitutionibus sive Ordinationibus cum tempore adjectis, & vel maxime ex præfenti observantia earundem, ut innoscitur c. Sanè cit. verbis, *Si locus, in quo nunc permanet, majori Religione, hinc*

est, strictioris observantiae nunc vigentis, existat. Ratio est; quia transitus conceditur ad ducendam vitam strictiorem: quae in Religione secundum Regulam quidem stricta, sed cum tempore & praesenti observantia relaxata, vel omnino dissoluta, nullâ ratione obtineri censetur, Panormit. in c. Sandi cit. n. 4. Azor cit. cap. 14. q. 8. Quae autem Religio secundum praesentem Regulam observantiam strictior aut laxior sit, in dubio dijudicare pertinet ad superiorem, c. licet cit. non ad eum, cui transire volens immediate est subiectus; ne iste in propria causa, sive in inter se & subditum, transitum petentem, ortâ controversiâ sit iudex, contra Rubricam & textum l. Unica C. Ne quis in sua causa jud. Sed ad eum, ad quem subditus transitum petens, si indebitè gravaretur, de Jure appellaret, Sylvelter V. Religio 4. q. 1. cit. Sanchez n. 15. & Barbola in c. Licet cit. n. 24.

119. Esti verò Jure communi transitus à strictiore ad laxiorem Religionem permissus non sit, concedi tamen ex infirmitatis, debilitatis, necessitatis parentum, cui in strictiori consuli non potest, aliave iustâ causâ à Papa; imò etiam à Generalibus & similibus Praelatis Exemptorum, saltem cum consensu conventus sui & à non exemptorum Ordinum Praelatis, accedente etiam Episcopi dioecelani consensu, potest, ut ex communi DD. sensu docet cit. Sanchez n. 49. & 65. De quo quid sit, in Societate JESU Praepositi Generalis Religiosis, & ipsis etiam professis ad quemcunque alium Mendicantium & non-Mendicantium Ordinem transeundi licentiam concedere hodie indubitatè potest ex speciali & aliis Religionibus per viam solius communicationis non permissio privilegio, indulto à Gregorio XIII. Constit. quae incipit Cum alias, edita 22. Septemb. 1582. Cum antè

ad alium quàm ad Carthusiensem Ordinem, & ad hunc semel duntaxat sine Praepositi Generalis licentia transire, & transeuntem admittere sub poena excommunicationis Papae reservatae nemini liceret, ex Constitutionibus Pauli III. quae incipit Licet debitum, edita, 15. Calend. Novemb. 1549. & Pii V. quae incipit Equum reputamus, edita 16. Calend. Febr. 1565. de quibus latè Palao Traç. 16. disp. 4. p. 16. §. 6. toto.

Secunda conditio est recta Intentio, 120. sive; ut transitus non temere & leviter, v.g. ex ira, odio, contemptu, aliave animi inordinatâ passione, perturbatione: sed zelò bono sive majoris Perfectionis consequendae studiò fiat, c. Licet 18. Ne autem facile quis ex ambitione, primavâ vocatione desertâ, ad aliam Religionem transitum meditetur, Clement. 1. salubriter cautum est; ut Religiosi seu professi Mendicantes quicumque, quando etiam Apostolica autoritate ad non-Mendicantes transeunt, ad Prioratus, administrationes, officia quaecunque & curam animarum per se aut alios exercendam non admittantur: neque vocem in Capitulo habere possint. Quae tamen Constitutio probabiliter non comprehendit eos, qui ex concessione Juris communis sive Extravag. 1. inter comm. transeunt ad Carthusianos, cit. Sanchez n. 110.

Tertia; ut transitus non fiat cum gravi detrimento aut notabili infamia Religionis, ex qua transitur, c. Licet cit. ibi, In iacturam vel injuriam sui Ordinis; quam si illa pateretur, transeuntem revocare posset, saltem ante novam professionem, arg. c. 1. de In integ. restit. Ratio est; quia bonum commune Religionis desertæ potius praefendum est privatae utilitati unius Religiosi transeuntis, Hostiens. in c. Licet cit. n. 5. Sylvelter V. Religio 4. q. 1. in fine & cit. Sanchez n. 11. L I I I ; Quattâ

Quartæ; ut transiturus à Prælato vel alio superiore immediato (nisi in aliqua Religione specialiter Generalis aut Provincialis requirendus esset) propositis transeundi causis, petat licentiam: quam cum humilitate & puritate petitam iste concedere sine difficultate debet, *c. Licet sit V. Quocirca*, ubi ratio redditur; ne Religiosus, eam non petita, transiens Bonum obedientiam videatur contemnere: Prælati verò, debitò modò petitam non concedens, *Proposicum divinitus inspiratum impedire*. Unde, si eam à Religioso ita petitam & debitò tempore expectatam iste indiscretè, hoc est, ex nulla vel apertè falsa aut injusta causa denegat, illi (de receptione in alio Ordine jam certò) transitus nihilominus est permittus, *c. cit.*, ibi *Liberè potest sanctioris vitæ proposicum adimplere, non obstante proterva indiscreti contradictione Prælati*. Si negati transitus causam non apertè injustam, sed verisimilem & dubiam Prælati alleget, ad eundem est superior: non ejus Ordinis vel Monasterii, à quo, vel ad quod transiturus est; quòd periculum sit; ne privatà affectione ductus in favorem suæ & alterius Religionis præjudicium sententiam ferat; sed, cujus est de controversiis inter Ordinem vel Monasterium utrumque ortis cognoscere & pronuntiare, ut rectè advertunt Suarez *Tom. 4. de Relig. Tract. 3. lib. 3. cap. 10. n. 28.* & Palao *cit p. 16. §. 3. n. 2.*

Quintæ; ut à Prælato petantur literæ Dimissoriæ; cum sine his ab alterius Ordinis vel Monasterii Prælato vel superiore admitti nequeat, *can. Statimus 19. q. 3.* Nisi transiens in continentem probare paratus sit, transitum aut hujusmodi literas sibi indebitè denegatas; vel, si hoc sufficienter probare nequeat, de earum denegatarum causa Monasterii deserti superior interrogetur, & ab isto allegatam

injustam esse pateat, *cit. Sanchez n. 39. & Pirhing hic n. 161.*

An condiciones istas transitus & hunc securæ professionis honestas aut etiam valor exigit, non levis momenti dubium est. Et quidem, si is contra specialia Religionis privilegia, eum irritantia, fiat, uti &, si contra *Extravag. 1. cit.* à Religione Mendicantium ad alium benedicticum quàm Garthufianorum Ordinem sine debita licentia fiat, professio invalida fore, liquet.

Jure etiam communi à strictiore ad laxiorem sine legitima dispensatione transeuntis professionem irrita esse, patet traditur *c. Sine cit.*, ex cujus decisione Canonicus Regularis à quodam Abbate in Monachum receptus, si locus ad quem *majoris Religionis* non exiit, quam locus, à quo transit, ad hunc redire est compellendus, luculentò argumentò nullitatis in illo edita professionis.

Reliquarum etiam conditionum & licujus defectu transitum & professionem irritari, desumitur ex *can. Mandamus 19. q. 3. §. c. Intelleximus 12. de Error & periculis*, ubi Canonici ad Monachos; ac proinde ad strictioris observantia Religionem transitus irritus pronuntiat. Sed, ut *n. 117.* monui & S. Thomas 2. 2. q. 118. art. 8. ad 2. adnotavit, Canonici cum specialia ratione ad Monachos transitum non sunt permitti.

Quare melius ad strictioris observantia Religionem transeuntis professionem ob solum licentia petita vel alterius similis conditionis defectum invalidam non esse, cum Innocentio in *c. Licet cit. in fine*, & Sylvestro *V. Religio 4. q. 1. art. 4. & alii* sustinet Suarez *cit. Lib. 3. cap. 10. n. 12.* Ratio est; quia, cum ejusmodi in modo culpabili, transitu votum in melius commutetur, irritus non est Jure Naturali aut Divino, *arg. c. Pervenis 3. de Juramento*

exarando: neque etiam Ecclesiastico; partim; quod *cit.* antiqui Juris textibus, postquam ad SS. Ordines & altaris ministerium Monachi assumpti sunt, non amplius sit locus; & secundum *c. Licet cit.* sine licentia aut sine non puro transiens molestari quidem possit: non tamen hoc ipso ejus professio irrita sit; partim; quod ita transiens revocari, antequam professionem edat, aut ista edita, pro qualitate culpe, quam conditiones à SS. Canonibus præscriptas non observandò admittit, aliis penis plecti possit.

126. Porro, conditionibus illis observatis, ad perfectiorem seu strictioris observantia Religionem transitus Jure communi permissus est omnibus cujuscunque Ordinis Religiosis, etiam Monialibus, cum Prælati sui Regularis & Episcopi consensu, ut colligitur ex Tridentino, egressum è Monasterio Monialibus quocunque prætextu prohibente: nisi ex causa legitima (utique etiam transitus ad Regulam vel observantiam strictiorem) & ab Episcopo approbatà *Sess. 25. cap. 5. de Regul.*

127. Neque subditis duntaxat, sed etiam, ut recentissimo exemplo docemur, Prælati, sive isti Episcopo vel alicui ejusdem Ordinis superiori, sive immediate summo Pontifici subjeti sint: dummodo ab exemptis illius licentia petita & expressè non sit negata, Sylvester *V. Religio 4. q. 3. Sanchez cap. 7. n. 8. & Donatus Tom. 1. Prax. Regul. p. 2. tract. 5. q. 32.* Si autem Prælati sit Episcopus, ipsi ab Ecclesia sua Regulari ad strictioris observantia Religionem transire volenti non sufficit tacita Papæ, ad petitionem licentiæ non respondentis: sed necessaria omnino est expressa, *c. Licet cit. V. Illa semper;* quia inter ipsum & Ecclesiam contractum spiritualis conjugii vinculum solius sedis Apostolicæ autoritate dissolvi potest, *cit. Sanchez n. 8. & Barbosa in c. cit. n. 8.*

Quin integris etiam Monasteriis seu Conventibus transitum ad strictioris observantia Religionem Jure permissum, luculenter docent *c. Cum dilectus 6. De iis, que vi metusve caus. casus, & c. Reclentes 3. de Statu monach. verba, Caterùm Domus ista, que de aliis institutionibus ad vestrum Ordinem se transferunt &c.*

Quò tamen casu transeuntibus sedis Apostolicæ speciali licentià opus esse, cum Tapia *in Aurb. Ingressi C. de SS. Eccles. n. 39.* censet Donatus *cit. Tract. 5. q. 30. à n. 1.* cum propter *c. fin. de Relig. domibus in 6. cujus §. fin.* Gregorius X. Nullus Ordo, inquit, ad alium, vel conventus ad alium se ac loca sua totaliter transferat, sedis ejus super hoc permissio specialiter non obtentà: tum verò; quòd Monasterium habeat se, ut Episcopatus: quem unire atque potestati alienæ subicere ad summum Pontificem pertinere dignoscitur, *c. Sicut unire 8. de Excess. Prælat.*

Sed, sicut hoc de integro Ordine verum est; cum approbati Ordinis Religiosi totius transitus operetur ejus extinctionem, sedis Apostolicæ autoritatem exigentem non minus, quàm hanc ejus approbatio requirit, *c. Unici cit. pr.* ita distinctionem admittit, imò exigit transitus Monasterii seu Conventus; vel enim iste ad alium transfertur quoad solas personas, vel etiam quoad locum? Si posterius hoc, ac proinde translatio totalis est, summæ illius sedis autoritatem omnino requirit juxta *§. fin. cit.* Si prius, & locò 130. pristinae seu desertæ Religionis relicto, personæ duntaxat ad strictiorem Religionem transeunt, sufficit licentia petita, licet non obtentà à Prælato inferiore, juxta *c. Licet cit.* quò ita transeundi licentia Religiosis indistinctè adstruitur, & omnibus nuppiam negatur; cum *§. fin. cit.* textu disertè agatur de translatione totali, quæ non personarum tantum, sed ipsius etiam loci

loci status mutatur, Rodriquez Tom. 3. Regul. q. 52. art. 6. cit. Sanchez n. 7. & Bonacina de Clausura Religios. q. 2. p. 9. §. 2. n. 5.

131. Dubium nunc est primò, an transeunti ad aliam Religionem subeundus sit istius Novitatus. Ratio dubitandi est; quòd idem esse nequeat Veteranus & Tiro, Novitius & Professus. Sed hoc leve est; cum Novitium quem simul & Professum esse in eadem: non etiam in diversis Religionibus, repugnet. Unde, cum dignum & rationi conforme sit; ut qui similem cum aliis vitam suscipit, similem quoque sentiat in legibus disciplinam, c. *Recolentes cit. pr. & can. In nova*, 16. q. 7. ad strictiorem observantiam transeunti omnino subeundus erit istius Novitatus, quòd ipse asperitates Religionis, ista ipsius mores experitur: isque annuus erit ex decreto Trident. Sess. 25. cap. 15. de Regul. non minus generaliter, quam disertè irritantis professiones eorum, qui minori tempore, quam per annum steterint in probatione, cit. Rodriquez q. 15. art. 11. Azor Lib. 12. cap. 14. q. 15. Donatus Trañ. 5. q. 29. à num. 1. & Barbosa in c. Licet cit. n. 25.

132. Dubium secundò & nuperrimè mota quæstio est, an alicujus Monasterii Abbate ad strictioris observantiae Religionem transeunte procedi statim valeat ad electionem successoris in Prælatura. Cujus Resolutio satis expedita est, de Jure non posse, durante Novitiatu & ante novæ Religionis professionem. Ratio perspicua solidaque est; quia ad successoris electionem procedi nequit, antequam Abbatia vacet, c. *Nulla 2. Et. de Concess. Prab.* ista autem non vacat ante editam professionem in Religionem, ad quam transiit; cum per ingressum in Novitium, & isto durante, non desinat esse Abbas Monasterii, à quo transiit: & si, quòd

133. istius rigorem & austeritatem præferre nequeat, è Novitiatu egredietur, ad Monasterium & ipsam etiam Abbatiam rerumque, tam spiritualium quam temporalium, actualem administrationem, ista terea dum novitium agit, suspensam, aliaque jura pristina redire possit, Donatus vit. Trañ. 5. q. 52. à n. 1. & 3. & 4. n. 1. & 4. ubi omnes gradus, dignitates & jura à priori Religionem dependentia & nominatim Prælaturas atque administrationes ipsâ Professione in posteriori pendi, & durante Novitiatis anno quiete ac suspendi resolvit; quia prioris Monasterii & in eo obtentæ Prælaturæ dimissio, etsi simpliciter & absolute facta videatur, re ipsa tamen facta est ex causa & sub tacita conditione professionis, in posteriori Religionem emittendæ. Unde, quæ causâ hæc per egressum ex Novitiatu cessante, & conditione per emissionem professionis non impletâ, prioris Monasterii & in eo obtentæ Prælaturæ dimissio cessat; adeò; ut non dimissa censetur, ut cum Sylvestro V. Religio 4. q. 5. Miranda Tom. 1. Manual. Prælat. q. 31. art. 18. cit. Sanchez cap. 7. n. 104. & aliis rectè arguit Donatus cit. q. 52. n. 2. Et ratio universæ est; quia dimissio juris, quod quis habet, facta ex causa & sub conditione, illa non secutâ & hac non impletâ, non obtinet firmitatem; cum generale sit, quòd cessante causa finali, cujusmodi in proposito casu est professio, cesset effectus, c. *Cum cessante 60. de Appellat.* & sufficiente conditione actus relictus ad initio censetur, l. *Pecuniam 36. ff. de Reb. Credit.*

Vila quidem nonnullis est ipsò in strictioris Religionis Novitium ingressu Abbatia vacare per tacitam renuntiationem. Sed male & contra decisionem, c. *Beneficium 4. in 6.* cujus textus est, *Beneficium*, ac proinde Prælatura, illius

qui Religionem ingreditur, non est intra probationis annum alicui conferendam, nisi ipse accedat assensus, ex quo manifeste constat, ipso ingressu in Novitiatum beneficii & Prælatuæ antè obtentæ renuntiationem non induci: nisi ei expressè renuntiando, in ejus collationem, alteri faciendam, ingressus consentiat.

135. Quin hodie Novitiatum ingressi Prælatuam vel aliud beneficium per resignationem dimittere validè nequeunt ante ultimos duos illius menses: & sic etiam facta renuntiatio aliter non tenet, nisi professio fuerit secuta, ex decreto Tridentini cap. 16. de Regular. cujus dispositionem de beneficiorum quoque & dignitatum Ecclesiasticarum renuntiatione procedere, ex communi DD. sensu cit. Sanchez Lib. 7. cap. 6. n. 38. Miranda q. 33. art. 5. Tamburinus Tom. 3. de Jure Abbatum disp. 6. q. 10. n. 3. rectè desumunt partim ex generalitate verborum, Nulla quoque renuntiatio valeat: partim ex eo quod libertati regressus, propter quam à Novitiis antè factæ renuntiationes irritatæ sunt, non minus dignitatum & beneficiorum, quam aliarum rerum & jurtium renuntiatio obstet, juxta dicta Lib. 1. Tit. 9. n. 36.

136. Dubium tertio est, an cum Religioso, ad aliam Religionem transeunte, etiam transferantur bona ipsius intuitu Monasterio quaesita: cujus Resolutionem crebriori DD. calculo approbatam dare, juvat adhibita distinctione inter tres casus.

Et primò quidem, si utrumque Monasterium bonorum capax sit, v.g. si Religiosus ex Monasterio Ordinis S. Benedicti transeat ad Carthusianos, bona & jura priori Monasterio, tam per ingressum seu professionem, quam postea usque ad ingressum in Ordinem posteriorem quoqueque titulo quaesita quoad proprieta-

tem & ipsum etiam usumfructum ipsi remanent, ut clarè habetur can. Unico, 18. q. 1. cujus palmaris textus est, Quidquid acquisierat & visus fuerat habere, Monasterio relinquat & Abbatibus suis, qui fuerat secundum Regulam S. Benedicti, arbitrio. Consonat. Novell. 7. cujus cap. 5. Imp. de monacho, Si verò, inquit, relinquens Monasterium, in quo conversationem habuit, ad aliud transeat Monasterium: etiam sic ejus substantia maneat & vindicetur à priori Monasterio. Non minus clara est ratio; quia ipso Religionis ingressu, hoc est, edità in eo professione, omnia ingressi sive professi bona Monasterio acquiruntur, sine futuri transitus conditione, can. Quia ingredientibus, 19. q. 3. & Auth. Ingressi C. de SS. Eccles. ubi ea Deo & Monasterio acquiruntur omnino absolute, sive, ut Novell. cit. cap. 5. Imp. ait, ut Non sit dominus eorum ulterius ullò modo; quia, licet in Monasterium transferint accessorie ad personam, ipsa tamen professione in eo validè emissà effecta sunt ipsius Monasterii, & hujus esse perseverant ratione professionis, quæ eorum dominium in ipsum est translatum: & non ratione personæ & perseverantiæ ipsius in Monasterio; cum in bonis post professionem, qui ea attulit, plus juris non habeat, quam quicumque alius ejus Monasterii professus. Unde consuetaneum est, professum, quicumque etiam Apostolicâ authoritate translatum, de bonis priori Monasterio suæ personæ intuitu acquisitis nihil, neque etiam libros, scripta, instrumenta artium, & alia utensilia sine Prælati sui expressa vel saltem tacita licentia vel speciali indulto Apostolico secum transferre posse, ut cum cit. Sanchez Lib. 7. cap. 32. n. 13. Miranda q. 31. art. 24. Palao disp. 1. p. 17. §. 1. n. 2. rectè infert Donatus cit. Tract. 5. q. 57. n. 11.

M m m m

Secundo,

137. Secundò, si ex ordine bonorum incapace, v.g. ex Ordine FF. Minorum S. Francisci ad ordinem illorum capacem v.g. ad Carthusiam Religiosus transeat, & bona post ejus professionem hæredibus ab intestato venientibus, sive proximis consanguineis, aut aliis jam quæsta sint, ipsis remanent, ut cum *cit.* Sanchez & aliis tradit & Cardd. declarat. firmat Barbofa *Juris Eccles. Lib. 1. cap. 42. n. 93.* quia propter illius transitum jure jam quæsito privari non debent.

138. Quin hoc casu post illius transitum ad Religionem capacem consanguinei adire possunt hæreditatem, sibi ante ejus transitum delatam: quantumvis ea huic deferenda, & ipsius intuitu Monasterio posteriori obventura fuisset, si eò tempore, quò consanguineis delata est, transitus factus jam fuisset; quia eò ipsò; quòd propter professi, dum in Monasterio esset, & illius etiam incapacitatem hæreditatem adeundi jus consanguineis competere, ipsis etiam competit post transitum; quia hoc jus ipsi quæsitum Religiosus auferre aut mutare non potest.

Simili modo, priori casu Monasterio, bonorum capaci, ante professi sui transitum delata hæreditas adiri ab isto etiam post transitum potest: quantumvis, si illius delatio facta fuisset post transitum, professi sui intuitu deferenda & obventura fuisset Monasterio posteriori. Ratio est; quia eò ipsò; quòd Monasterio propter personam professi sui delata sit hæreditas, istam adeundi jus acquisivit: quod transitu suo professus auferre nequit; quia non pendet ab ejus voluntate: sed à lege, quæ hæreditatem adeundi jus semel acquisitum Religiosi transitu amitti, nusquam expressit: imò id non amitti vel transire expressit, *can. Unico & Novell. 5. cap. 7. cit. Panormit. in c. In presentia 8. de Probat. n. 77. Sylvester V.*

Religio 4. q. 10. Covarruvias in c. 1. de Testament. n. 21. Lessius Lib. 2. de 3. 33. cap. 41. n. 88. Sanchez Moral. Lib. 7. cap. 32. n. 22.

Tertiò bona, quæ Religioso delantur post transitum à quacunque Religione ad aliam bonorum capacem, omnia acquiruntur Monasterio, ad quod est translatus: quod de acquisitis & delatis, post professionem in isto editam, omnes facile concedunt; quia posthanc ad ipsam alendum Monasterium posterius: ipse verò ad istius bonum procurandum perpetuò obligatur; ac proinde acquisitum est; ut, quod acquirit, posteriori potius quam priori Monasterio acquiratur. *Glossa fin. in can. unic. cit. Sanchez in cap. 32. & Barbofa in c. Liter. cit. n. 10.*

An etiam, quæ illi delantur durante Novitiatu in Monasterio, ad quod transit, inter eos dissentio est; id enim cum Navarro *Clement. 4. de Regul. n. 24. §. Undecimò negat cit. Sanchez n. 10. 11. adhuc sit & usque ad professionem remaneat professus Monasterii prioris: bona autem delata Religioso, jure obveniunt Monasterio, cujus est professus. Sed si rem penitus inspicimus, talis, licet præstatà præcisè professione sit de Religione prioris: quoad alia tamen magis est de ea, ad quam est translatus: sicut à familiaris conversatione ad Religionem transiunt totò Novitiatus tempore de Religione potius, quam de seculo esse censetur; cum prioris deposuerit habitum, & jus Regule non adstringatur & jam non eò ipsa, sed à posteriori Religione alitur & regatur. Unde Novitiatus tempore si delata bona, secutà professione, huic sive posteriori Religioni monasterio acquirantur, cum Zabarella in *Clement. 1. §. Quia exord. hâc Rubr. q. 12. n. 14. & alius censet Donatus cit. trad. 5. q. 39. n. 4. quòd in eo locum habeat tritum, Proximò accedat**

gendus pro accincto habetur, l. Filius fami-
liar 43. ff. de Testam. milit. quia proximè
futurum & jam factum paria reputantur,
l. Vestimentum 24. pr. ff. de Auro & arg.
legat.

141. Quarta, si Religiosus ad strictioris
observantiae Monasterium transferatur,
non edenda in eo professionis, sed pœni-
tentiae duntaxat agenda causa, bonorum
priori Monasterio quaestorum, imò eti-
am hereditate, legato, donatione &c.
quaerendorum non proprietate, sed usus-
fructus duntaxat, vel potius istius pars
necessaria ad sustentationem, saltem quam
dum translatus vivit, obvenire debet Mo-
nasterio posteriori. Ratio de proprie-
tate est quia manet professus prioris Mo-
nasterii: in posteriori autem solummo-
do est reclusus: bona autem Religiosi
non reclusionis, sed professionis tantum
ratione Monasterio acquiruntur. De
usufructu autem vel ejus parte, ne re-
clusus onerosus sit Monasterio, ad quod
pœnitentiae causa est translatus, cit. San-
chez à n. 46. & Pirhing ad hanc Rubric.
n. 124.

ARTICULUS IX.

De Religiosis Fugiti-
vis & Ejectis.

SUMMARIUM.

- 142. Ejectus dicitur, qui à Religione cul-
pâ suâ est expulsus:
- 143. Fugitivus, qui ab ea sponte, rede-
undi animo:
- 144. Apostata, qui sine tali animo & per-
petuò,
- 145. Non ad tempus, etiam longius, re-
cessit.
- 146. Fuga Religiosis & Justitia virtuti-
bus adversatur,

- 147. Et obnoxia est gravibus pœnis:
- 148. Non tamen communi Jure in eum
constituta.
- 149. Fugitivum Pralatus ubicunque ex-
istentem capere & reducere po-
test.
- 150. Professi ejectionem aliqui illicitam:
- 151. Verius alii licitam,
- 152. Et communi etiam Juri ac rationi
non adversari censent:
- 153. Si graviter & scandalosè delique-
rit,
- 154. Et incorrigibilis sit.
- 155. Ejectum non respicientem revocare
non cogitur Pralatus.
- 156. Esi redire teneatur, si repetatur.
- 157. Eumque emendatum Religio reci-
pere,
- 158. Et in pristinum statum restituere
debeat sine nova professione.
- 159. Ejectus non receptus in sua ad aliam
Religionem transire non tene-
tur:
- 160. Neque ipse transire liberè potest:
- 161. Nisi spem amiserit receptionis in
sua.
- 162. In seculo manens non liberatur vo-
tò Continentiæ,
- 163. Neque etiam Paupertatis & Obedi-
entiae.
- 164. Ex istius tamen voto non subicitur
Episcopo.
- 165. Fugitivus rerum comparatarum
dominium acquirit monasterio
suo:
- 166. Nisi justè transferit ad Religionem
aliam,
- 167. Vel bona acquisiverit intuitu Ec-
clesiæ secularis.
- 168. Religioni etiam sua acquirit eje-
ctus, sive injus-è,
- 169. Sive justè fuerit expulsus.
- 170. Monasterium ejecto & fugitivo pra-
stare alimenta,

M m m z 171. Eorum

171. *Eorumque debita solvere non tene-
tur :*

172. *Nisi de bonis ab ipsis extra Mona-
sterium acquisitis.*

142. **E**jectus dicitur Religiosus, quando ab Ordine suo non sponte recessit: sed ob culpam ab ejus Prælato expulsus, aut exire est compulsus, Sylvester *V. Apostasia n. 9. in fine*, Tamburin. *Tom. 3. de Jure Abbatum disp. 8. q. 1. n. 8.* & Pirching *ad hanc Rubr. n. 187. in fine.*

143. Fugitivus autem, quando ab Ordine vel Monasterio suo sine licentia superiorum, ad tempus vagandi aut extra Obedientiam vivendi animò, cum animo tamen redeundi liberè recessit. *Ad tempus*, inquam; quia, si Religiosus ita perpetuò vagandi vivendive, sive Religionis jugum omnino excutiendi animò ab ordine recessit, non fugitivus duntaxat sed verus Apostata est; quia hunc à fugitivo non recessus à Religione; cum ab illa recedat uterque: neque dimissio habitus; cum

144. Apostasiam habitus non inducat dimissio, neque retentio excludat: sed non redeundi sive Religionis jugum omnino excutiendi animus distinguit; sicut enim Religiosum non assumptio habitus, sed professio sive Religionis perpetuò se devotentis traditio, *c. Porreclum 13. §. c. Ex parte 22.* sic à Religione Apostatam non habitus dimissio, sed illam perpetuò deserendi animò factus recessus inducit, *Paronormit. ad hanc Rubr. n. 7.* Sylvester *cit. n. 9.* Lessius *Lib. 2. de J. & J. cap. 41. n. 109.* & Sanchez *Lib. 6. Moral. cap. 8. n. 2. & 3.*

145. Fugitivus à S. Synodo Tridentina *Sess. 24. cap. 4. de Regular.* accensentur etiam ii, qui à sui conventibus, etiam prætextu itionis ad suos superiores recedunt: nisi ab eisdem missi aut vocati fuerint.

Quod tamen decretum non comprehendit Religiosos, qui, cum adversus superioris sui immediati vexationem aut traditionem manifestè injustam se evadendi aliò remediò destituuntur, sibi consulunt per fugiò ad superiorem mediatum; cum enim adversus vim injustam se tueri omni & naturali quoque Jure civis concessum sit, *l. Ut vim 3. ff. de J. & J. §. c. 3. de Senr. Excom.* id Religiosus quoque indebitè oppressis non est denegandum, Navarrus *Comment. 2. de Regular. n. 11.* Sanchez *cit. cap. 8. n. 17.* & Pirching *ad hanc Rubr. n. 187.* Ex dictis

Inferitur primò, professum, etiam duobus tribusve annis vagandi & postea redeundi animò è monasterio exeuntem, non verum Apostatam, sed fugitivum duntaxat esse; ut, licet in foro extremo Apostata reputetur, & Apostata iure puniatur, in foro tamen conscientie interpo verus Apostata non sit, & in hoc Jure constitutis poenis non teneatur quòd, licet ex tam diuturna in fuga perverantia redeundi animum non habuisset, aut si habuit, eum depoluisse præsumitur, *arg. §. Pavonum 15. ff. in iudic. Instit. de Rev. divis. §. 1. Desertorem §. 2. ff. de Re milit.* revera tamen Religiosus jugum omnino excutiendi animum non habuerit, Palao *Tract. 16. disp. 4. p. 16. n. 4.*

Inferitur secundo, temerariam à Religione fugam minus quidem, quam apostasiam, grave tamen peccatum etiam ipsam esse: & non Religionis duntaxat, propter violationem voti Obedientie, sed Justitiæ quoque virtuti adversari, cum per eam etiam lædatur jus superioris, cuius potestati Religionem professus se tradidit, & ad tempus se subtrahit per fugam: Ut adeo Religiosus fugitivus, licet non subiaceat poenis Jure constitutis in Apostatas, incurrat tamen impropria

proprii Ordinis Constitutionibus, vel receptas moribus, aut superioris, scandali, aliisque fugæ circumstantias ponderantis, arbitrio infligendas: paternam tamen charitate, si sponte reversus aut etiam retractus respiciat, mitigandas potius, quam severitate exasperandas, *arg. can. Si quis omnem, l. q. 7. ex mente Glossæ in c. A nobis 5. v. Respiciant* & decreto S. Congregat. Cardinal. Interpp. relato à Tamburino *cit. disp. 8. q. 4. n. 2.*

147. Dubium nunc est primò, an & quænam poenæ Religioso fugitivo imponatæ sint Jure communi. In eos enim excommunicatione aliæque poenæ constitutæ à DD. non paucis creduntur *c. Ut periculosa 2. Ne Cleric. vel Monach. in 6. Extravag. 1. inter comm. hæc Rubr. & à Paulo IV. Constituitur.* quæ incipit *Postquam divina, edita 13. Calend. Augusti 1558.* Sed melius his locis censuram aliãve poenam fugitivis indiscriminatim omnib⁹ impostam, cum Navarro *l. cit. n. 61.* negant Suarez *Tom. 4. de Relig. lib. 3. cap. 1. n. 10.* & Palao *cit. p. 16. n. 8.* quia imprimis *c. Ut periculosa cit.* à Bonifacio VIII. latam excommunicationem Religiosos, non fugitivos, sed solummodo in scholis (sue Religionis habitum dimittentes, vel sine superioris licentia & consilio majoris partis conventus sui ad studia Litterarum accedentes, & Doctores, qui Religiosos dimisso habitu Leges aut Medicinam docere & in scholis suis retinere præsumpserint, spectare, liquet ex ejus tenore & cum Navarro *Manual. cap. 29. à n. 143.* & Caliis observat *cit. Sanchez n. 75. & 76.* Deinde *Extravag. cit.* relata Martini V. Constitutione lata excommunicatio ipsò factò contrahitur à Religiosis, non quibuscunque, sed Ordinum Mendicantium: si absque speciali licentia Sedis Apostolicæ ad non-Mendican-

tium Ordinem, Carthusiensium duntaxat excepto, transeant, aut etiam sub prætextu hujusmodi licentiæ dimissis vel retentò habitu vagentur, si postquam moniti sunt, intra quindecim dies, à monitionis die computandos, non revertantur, ut liquet ex textu: cui ex parte per specialia variorum Ordinum privilegia est derogatum. Denum Constitutione Pauli IV. adversus Religiosos temere vagantes proditis poenis, non quosvis, sed Apostatas duntaxat affici, colligitur ex facta in ea verbi *Apostasia* continua repetitione: & ex *Constitutione* Pii IV. quæ incipit *Sedes Apostolica* (& Paulinæ declaratoria est) edita 3. Non. Septemb. 1560. proœmio & reliquo suo tenore, Religiosis plenius providente adversus Apostasiam, & ad hanc eliminandam tendente, ut observant *cit. Sanchez cap. 8. n. 10.* & Suarez *cap. 2. n. 13.*

Dubium secundò est, an Religiosos fugitivos, uti & Apostatas, capere & incarcerare Prælati valeant, ubicunque eos deprehendant. Ratio dubitandi est; quòd rei fugitivi extra territorium proprium persecutione & apprehensione violeat territorium & jurisdictionem alienam, *arg. l. fin. ff. de Jurisdic. ut captum ante omnia relaxari pristinaque libertati restitui sit necesse, Gaill. Lib. 1. de Pace publ. cap. 16. n. 27.* & Farinac. *Prax. Criminal. q. 7. à n. 40.* quòd Magistratus extra provinciam & territorium suum pro privato habeatur, *l. Præses 3. ff. de Offic. Præsid.*

Nihilominus, Religiosum fugitivum & Apostatam à Prælato suo, ubicunque deprehenditur, capi, reduci & incarcerari posse, ex communi aliorum sensu defendunt *cit. Navarrus Comment. 3. de Regular. n. 50.* & Pirrhing *ad hanc Rubr. n. 189. not. 4.* Ratio est partim;
 M m m 3   quia Re.

quia Religiosus ratione voti Obedientiae personaliter obligatus est Praelato suo Regulari: si autem, qui ex ejusmodi voto perpetuam Obedientiam alteri debent aut alijs perpetuo & personaliter obligati sunt, si fugiant, capi & ad Obedientiam reduci possunt propria auctoritate, ut generalis Regulae instar tradit Baldus *arg. l. 1. C. ubi quis de Curial.* & patet exemplò servi, quem fugitivum, ubicunque invenerit, capere ac reducere dominus potest, *l. 1. §. 14. ff. de Acquir. possess.* partim verò; quia quicumque rem aliquam possidet, si ab eo auferatur, potest eam propria auctoritate recuperare; cum jus habeat rei insistendi, ex possessionis explicatione tradita à Bartolo *in l. Si quis 17. §. ff. eadem Rubr. n. 4.* Cujus doctrinae rationem reddit Avila *p. 2. de Censur. cap. 3. disc. 2. dub. 4.* quia tali captione non violatur territorium alienum; cum non fiat per modum jurisdictionis, sed per modum domini sui vindicationis & necessariae defensionis, Tamburin. *cit. disp. 8. q. 3. n. 2.* hanc Resolutionem variis concessionibus Apostolicis, à diversis Religionibus impetratis, & specialiter à Pio V. Societati IESU indultò privilegio confirmans, ut etiam refertur in illius *Privileg. Compend. V. Apostatae, §. 5.*

150. Dubium tertio est, an Religionem à Sede Apostolica approbatam professus ob culpam ab illa valeat expelli. Negant enim id, & quantumcunque graviter delinquentem aliter puniendum: & si contumax atque omnino incorrigibilis appareat, in carcere recludendum, ajunt Panormit. *in c. Cum ad Monasterium 6. de Statu Monach. n. 13.* Hostiens. *in Rubr. de Apostatis n. 4.* Angelus *V. Abbas n. 8.* & alii quidam, nixi jure & ratione: & ex illo quidem allegantes *san. Impudicas 11. can. Si quis sacro 17.*

Et. 27. q. 1. & c. fm. hic: quorum prioribus impudicae Monasteria à ceterarum separari consortio & ab Monasterii ergastulum detrueri, non inde expelli, jubentur; postremo Religionem Praelati fugitivos & ejectos suos ad Monasteria revocare & si salva disciplina Regulari ad Fratrum consortium admitti nequeant, in separatis Monasteriorum locis arctâ custodia detinere, aut ad ejusdem Ordinis alia Monasteria transferre jubentur, luculentò argumento, ubi eorum ejectionem jure non permissam Ratio *c. cit.* redditur; ne professus cum Ordinis sui probro, ceterorum fideliu scandalo & propriae salutis detrimeto vagandi occasio detur. Cui etiam alia ratio accedit; quòd, cum professus se tradiderit Religioni, contractu quocumque reciproco professionem acceptanti, hunc professus Religionem non abjicere, sed Religio ipsum invitum ejicere non valet cum mutua & aequalis utriusque obligatio sit.

Sed recedendum non est à sententia communi, professum, si ob contumaciam incorrigibilis & Religioni intolerabilis appareat, ab illa dimitti volentem, & invitum quoque expelli permittere cum SS. DD. Angelico *Quodlib. 12. artic. ult.* & Seraphico *in Regul. S. Francisq. 14. cum Ant. de Butrio in c. Cuiusdam 14. de Privileg. n. 36.* Alex. de Novo *in c. Sicut 12. de Jurejurando n. 2.* Sylvastro *V. Abbas q. 3. n. 6.* Navarro *Comment. 2. cit. n. 33. V. 2.* Lessio *n. 106.* Sanchez *cap. 9. n. 3.* & ab isto conceptam aliis: quorum & communem sententiam planè evincunt Imprimis notissima praesentis Religiosorum Ordinum, & ipsa etiam Regulae S. Basilii *in Reg. 28.* post prolixam hujus articuli discussionem conclusionem hujus articuli discussionem & mentionibus insuper habitis contumacem, *in materia*

Ne membrum vitiatum inutileque Medicorum instar à Prælati precipiendum: S. Augustini in Reg. 10. eundem de Fratrum consortio projiciendum, asserentis; ne contagione pestifera plurimos perdat. S. Benedicti Regul. cap. 28. Abbatem monentis; ut adversus sæpius correptum & non respicientem Uratur ferro abscissio- nis; ne una ovis morbida rotum gregem contaminet: S. Francisci Reg. cap. 13. S. Ignatii Constitut. p. 2. cap. 5. §. 1. idem statuentium & aliorum Ordinum, quoad ejectionem personarum ipsis nocivarum, munitorum Apostolicis indultis.

Deinde sanctiones Canonicae c. Cum in Eclesiis 10. de Majorit. & Obed. c. Cum ad Monasterium cit. c. fin. de Statu Monach. c. Relatum 7. Ne Clerici vel Monachi, aliisque locis, quibus contumaces & incorrigibiles de consortio fratrum jubentur expelli, & non recipi: nisi poenitentes respuerint. Tertiò Exempla Apostoli, Sathanæ tradentis eum, qui incestuosis nuptiis neophytis scandalo fuit, 1. Corinth. cap. 5. v. 5. Ecclesiæ, delinquentes ob contumaciam incorrigibiles excludentis à fidelium communione, can. Omnis 32. can. Canonica 11. q. 3. c. 1. pr. de Sent. excom. in 6. Ec. & Principum ac Magistratum secularium, facinorosos & publicè perniciosos homines proscriptioe, ferro, igni, aliave severissima ultionis animadversione exterminantium & è medio tollentium; ne ipsam Republicam adducant in discrimen. Demum ratio partim; quia refecandæ sunt carnes putridæ, ne sanas corrumpant, & scabiola ovis à caulis repellenda; ne cæteras inficiat, can. Refecanda, 24. q. 3. cum utique Religionis commune bonum præferendum sit privato profecti, imbuti pravis moribus & correctionem non admittentis: ut propterea neque sine communi periculo tolerari in communi-

tate, neque sine istius gravi incommodo perpetuo carcere detineri possit; partim verò; quia Religio professum retinere ex contractu tenetur, si, quod per professionem Religioni se tradendo promisit, regi se permittat & vitam suam Regulæ studeat conformare; ita enim ipsum retinendi, alendi & ut professum tractandi obligationem in se suscepit; ut aded, si, quod promisit, præstare profectus contumaciter detrectet, ex parte Religionis ipsum retinendi alendique obligatio cesset, & Jure valeat expelli.

Ex hac evanescit ratio in contrarium deducta: quâ non magis urgent can. Impudicas & can. Si quis sacro cit. cum; quia utroque hoc textu Moniales impudicæ recludendæ dicuntur, quin eas aliquando excludi sive ejici posse negetur: tum verò; quia monialium ejectio ob fragilitatem sexûs animique levitatem & inconstantiam difficilior est, quàm virorum: ut propterea eas ad agendam poenitentiam recludi aut ad alia Monasteria transferri potius, quàm expelli publicè expediat: imò summo Pontifice istiusve legato inconsulto earum ejectionem hodie non decernendam, censeant cit. Sanchez n. 6. & Palao cit. disp. 4. p. 19. n. 3.

Minus expedita adeoque difficilis cum c. Cum ad Monasterium cit. est conciliatio viris accommodatæ & c. fin. cit. relatæ Constitutionis Gregorianæ; ut expositione planè divinatoria c. fin. cit. generalitatem Navarrus cit. Comment. 2. n. 36. ad ejectos indebitè & ex potestatis, causæ vel judiciarii Ordinis non servatè defectu injustè: cit. Palao n. 2. ad Religiosos non absolute & in perpetuum, sed ad tempus duntaxat expulso: Miranda Tom. 2. Manual. Prælat. q. 7. art. 7. ad eosdem, verbaliter & minùs solenniter, ut olim fiebat, non per sententiâ definitivam ejectos restringeret: Panorm. autè

in c.

in c. *Cum ad Monasterium cit. n. 13.* de reductione in concordiam desperans, c. *cit.* dispositionem c. *fin. cit.* correctam & Prælatorum, subditos suos Regulares nimis facile & frequenter ejicientium, potestatem correctam aut sublatam, assereret: ut in c. *fin. cit.* notat Gonzalez n. 9. in fine, & *cit.* Sanchez n. 16. eam usu non observari monens, ut paulò post constabit.

453. Dubium quartò est, ex qua causa ad Religiosi ejectionem valeat procedi. Qua in re certum est, eam, tanquam gravissimam & publicam pœnam, non nisi ex delicto sive excessu gravi, scandalofo & Religioni nocivo, eoque per facti evidentiam, reive confessionem, aut legitimam probationem notorio decerni posse; quòd aliàs non esset commensurata delicto, contra Regulam *can. Non asseramus 21. in fine 24. q. 1. c. Quasi vit 2. de lis, que à majori parte cap. & l. Sancimus 22. C. de Penis.*

An autem, Religiosum semel ita deliquisse, sufficiat, dubium est: cui ansam præbent partim indulta Apostolica, variis Religionibus ejectionem permittentia pro delicto gravi & atroci semel tantùm perpetrato, apud Suarez *cit. Tract. 8. cap. 8. n. 9.* partim verò; quòd delictum ita atrox & nocivum esse queat, ut ex eo ortum scandalum publicum tolli & Fratrum salutem atque existimationem Religionis alia ratione, quàm ejectione delinquentis, consuli non possit. At, esto hæc ita sint, & speciali aliquo casu ejectio decerni statim possit, regulariter tamen necessaria est incorrigibilitas, exigens præviam monitionem ac punitionem trinam; quòd talis monitio canonica sit, *Glossa in c. Sacro 48. V. Competenti, de Sent. excom & in c. Statuimus 3. V. Monitio, eadem Rubr. in 6. & toties relapsi emendatio desperata, c. Cum non ab hoc*

454. mine 10. de Judiciis & c. *Ut fama 37. de Sent. excom. Panormit. in c. Cum non ab homine cit. n. 30. Majolus de Irregularitat. cap. 36. n. 4. Sayrus de Constit. lib. 5. cap. 21. n. 37. & Sanchez cit. cap. 4. n. 14.*

mine 10. de Judiciis & c. *Ut fama 37. de Sent. excom. Panormit. in c. Cum non ab homine cit. n. 30. Majolus de Irregularitat. cap. 36. n. 4. Sayrus de Constit. lib. 5. cap. 21. n. 37. & Sanchez cit. cap. 4. n. 14.*

Quin hodie ad ejectionis effectum incorrigibilis Religiosus non requiritur, Nisi ultra ea, que ex *Juris communi dispositione requiruntur*, delinquentis unius anni spatium in jejuniis & penitentia perhibetur in carceribus; & elapsò anni bilinguino non resipuerit, sed induratissimò in sua perveracitate perseveraverit, verba sunt decreti S. Congreg. Caritatis Interpp. Urbani VIII. jussu editi de Irregularibus *Apostatis & Ejectis*, relati à Tamburin. *cit. disp. 8. q. 7. n. 4. & Barbosa in c. fin. cit. à n. 23.*

Dubium quintò est, an fugitivos & ejectos suos Prælati Regulares ad Monasteriù revocare teneantur: quod ordine memorata Gregorii IX. Constitutione, illos annuatim sollicitè requiri & ad Religionem reduci præcipiunt c. *fin. cit.* Verùm, quia istud humani Juris præceptum vel in usum nunquam deductum, vel non-Usu sive Consuetudine contraria abrogatum est, Azor p. 1. *Instit. lib. 12. cap. 17. q. 1. Sanchez cap. cit. n. 11. & Barbosa in c. cit. n. 3.* hæc in re observanda monent Statuta Religionum & Jus Naturale, quod solos injuste ejectos revocandos, & pristino statui restituendos dicit.

Dubium est sextò, an justè ejectus, si postea resipiscat, plenèque emendatus sit, recipere Religio teneatur. Si resipiscat, redire ejectionem teneat, si non ex c. *fin. cit.* cujus *V. fin. fugitivi & ejecti*, si redire requisiti renuant, propositis censuris compelli jubentur; quòd c. *cit.* relata Constitutio usu non recepta, vel non-usu derogatum ei sit: saltem ex eo; quòd

eo; quòd ejectione spectet favorem Monasterii, quod illi renuntiare potest, c. Si de terra 6. de Privileg. instar conjugis, consortem ob fornicationem dimissum, etiam invitum, si res adhuc integra sit, repetere valentis, per tradita Lib. 2. tit. 27. art. 5.

De Religione autem, an ejectos recipere teneatur, dubitandi ratio est; quòd, ex gravi & atroci delicto ejectus, sit infamis; quem, cum recipere Jure nequeat ex Constitutione Sixti V. quæ incipit Cum de omnibus, edita 6. Calend. Decemb. 1587. ad ejus receptionem Religio non poterit compelli fere, sicut in Matrimonio carnali conjugem ob adulterium dimissum, etiam penitentem & emendatum ad thori confortium, licet integra valeat, recipere non tenetur, ut dicitur, Lib. 4. tit. 19. art. 5. Sed verius, à Religione legitime ejectum, si plenè emendatus recipi petat, admittendum, cum Navarro Consil. 18. de Regular. in fine, Molina Tract. 2. de l. & l. disp. 140. n. 36. Lessio cit. cap. 41. n. 112. & alius cenlet Barbosa in c. fin. cit. n. 8. nisi ejus receptio ex specialibus causis Monasterio non expedire judicetur. Quòd, si c. fin. cit. dispositio quoad hunc articulum deducta in usum, aut ab isto recessum non esset, omnino foret exploratum: illà etiam seclusà, inde patet; quòd, cum Religio eamque professus pari jure censentur, c. Ad Apostolicam 16. sicut iste, si ab illa repetatur, reverti; sic etiam professus, si plenè emendatus petat, recipiendus sit à Religione; ne dispar sit conditio contrahentium quoad obligationem, ex contractu reciproco ortam.

158 Receptus autem non indiget nova professione; cum, ut paulò post dicitur, à priori non sit absolutus: sed ex ea ortæ obligationes aliquæ ad tempus

sint suspensæ, ut cum cit. Navarro Comment. 2. à n. 34. Lessio cit. n. 112. & aliis docet cit. Sanchez n. 27. quocum n. 33. eum pristino loco & gradu restituendum, ait Barbosa l. cit. n. 5. Nisi ob præterita delicta his ad tempus aut etiam in perpetuum ad deterrendos alios privandus videatur.

Neque dictis obstat cit. Constitutio Sixtina, cum; quia spectat solam admissionem ad Novitiatum & Professionem: tum verò; quia ex præterito delicto orta infamia vitæ emendatione & hanc secuta in pristinum gradum restitutione videtur aboleri.

Dubium septimò est, de ejecti transitu ad Religionem aliam: ad quem eum, desperatà ad suam receptione, teneri, cum cit. Navarro n. 36. & Soto Lib. 7. de Justitia q. 2. art. 1. ad 3. meritò negant laudati Lessius n. 111. Sanchez n. 34. & Barbosa n. 6. Ratio est; quia professus non vovit, nec tradidit se Religioni in genere, sed certæ ac determinatæ: ut aded emissæ professionis vi ad certam & determinatam, eam scilicet, quam vovit, cuique se tradidit, vel ad nullam obligetur; atque idcirco ad transitum ad aliam nequeat compelli.

Neque cum hoc pugnat praxis Societatis JESU, à qua Scholasticis approbata dimissionem, legitimà causà non allegatà, petentibus ea concedi solet sub conditione ingressus alterius Religionis, secundum Congregat. General. 7. Decretum 18. §. 3. ut conditionem hanc implere, vel ad Societatem redire teneantur. Non, inquam, hæc praxis cum dictis pugnat; quia vi hujusmodi dimissionis Scholastici aliam Religionem ingredi non coguntur: sed istius duntaxat eis offertur optio; ut Societatem deserere possint: sicut professis offerri potest, & quandoque solet, à Superioribus Religionum

N n n

gionum aliarum, *cit.* Sanchez n. 34. & Laiman Lib. 4. tract. 5. cap. 13. n. 9.

160. An, ex sua ejectione, Religionem aliam ingredi liberè valeat, dubitandi ratio oritur ex privilegio, à Gregorio XIII. *Constitut.* quæ incipit *Cum alias*, edita 22. Septemb. 1582. indulto Præposito Generali Societatis JESU; ut ex ipsius licentia professus ex ea ejectione transire valeat ad Religionem aliam, & ex inhibita aliis ejus privilegii communicatione. Unde arguitur, cessante hujusmodi privilegio, professus ex sua ejectione & ad alias Religionem aspirantibus necessariam ad id licentiam Papæ. Sed tali casu inter duos casus statuendum est discrimen; vel enim ejecto, si emendatur, reditus ad propriam Religionem relicta spes, vel hæc ex justa causa omnino est præcisa?

Si prius, & reditus desperatus non est, ad aliam, sive strictiorem sive laxiorem, Religionem sine licentia istiusve petitione, aliàs necessariâ, transire non potest: sed emendare offerreque se tenetur suæ; quod huic per professionem sit obligatus, ut cum Armilla *V. Religio*, n. 15. docet *cit.* Sanchez n. 16.

161. Si posterius & præcisâ reditus spe, perpetuò est ejectione, aliam Religionem ingredi liberè nullâq; licentiâ petita potest; quod, cum tali casu ab Obedientia Prælati suo exhibenda absolutus, liberè maneat in seculo, non appareat ulla ratio, cur licitus ei non sit ingressus Religionis alterius, exemplò conjugis: cui à conjugæ ex fornicationis causa dimisso & respicienti, si reconciliari alter nolit, mutationem status & Religionis ingressum Jure permissum, cum Hostiensi & Joan. Andr. in c. *Gaudemus* 19. de *Convers. conjug.* n. 3. tradit Sanchez Lib. 10. de *Matrim. disp.* 10. n. 10. & dictum est Lib. 2. tit. 27. art. 5.

Neque, ejecto ad transitum hęc casu

necessariam licentiam Apostolicam, restat delimitur ex allegato privilegio non communicabili, indulto Societati JESU; quia istius vi Præposito Generali solus quibuscunque ex Societate ejectione ad aliam, sive laxiorem sive strictiorem, Religionem transendi licentiam concedere valet, Cum tamen neque aliarum Religionum Generales soli, sive aliorum consensu non adhibito, dare eam licentiam: neque professi ejectione indiscriminatim omnes, sed ii tantum, qui emendatione non secuta non recipiuntur, ad aliam Religionem transire liberè valeant, Sanchez *cit.* cap. 9. n. 36.

Dubium octavo est, an à Religionem perpetuò ejectione obligationibus professione contractis liberetur. Quare Regulæ instar est, illum non liberat votis Religionis substantialibus. Ratio est: quia ejectione in votis illis dispensatio absque absolutio non est; cum ejectione non desinat esse Religiosus; eaque de causa si repetatur, aut emendatus denovo recipiatur, in pristinum statum restituitur sine nova professione, *cit.* Navarri *Comment.* 2. à n. 33. Lessius n. 112. & Sanchez n. 27. Et Castitatis quidem voto illamque servandi obligatione cum, perinde ut ante ejectionem, quod omnes ejus voti effectus teneri, res est indubitata.

Paupertatis autem & Obedientiæ votis & cæteris obligationibus ex professione ortis quomodo obligetur, non apparet; cum bona temporalia jure acquiescunt; sita retinere valeat, iisque liberè uti: Prælati Regularis regimini non subijcitur, neque etiam ad jejunia, delationem habitus, aliàsque observantias Regularæ adstringatur adeò; ut, si initus non sit Ordine sacro, eum ad divinum Officium sive Horarum Canonicarum recitationem obligari, cum Soto Lib. 10. de *Justitia* q. 5. art.

- §. art. 3. & Bonacina de Horis Canon. diff. 1. q. 2. n. 6. neget Barbosa in c. fin. cit. n. 14. Nihilominus communiter ad istorum quoque votorum observantiam ejectionis obligatur juxta exigentiam status, in quo est constitutus; cum, licet reum, post ejectionem donatione, legato, industria &c. acquiratarum, usum & administrationem liberam habeat ex tacita Prælati ejicientis vel summi Pontificis concessione, earum tamen dominium sibi non acquirat, ex mente *citt. Molinæ diff. 140. n. 34. Lessii n. 113. & Tamburini q. 8. n. 7.* & non solum Romano Pontifici, tanquam supremo & generali omnium Religiosarum familiarum Prælato, sed superiori quoque suo Regulari subiacitur; quòd ab isto ad Religionem revocari valeat, eique revocanti obedire teneatur, *citt. Palao p. 23. n. 5. Tamburini. n. 3. & Pirrhing ad hanc Rubr. à n. 196.*
164. Non defunt DD. qui, ejectionem tali casu ex Obedientia voto Episcopo subiaci, asserant cum Navarro *citt. n. 34. & Zerola Prax. Episcop. p. 2. V. Regulares, §. 3.* Sed hoc merito negant *citt. Molina n. 35. Lessius n. 114. Sanchez n. 29. & Tamburini. n. 9.* Ratio est; quia ex voto illo ad id solummodo tenetur, quod promittit: Obedientiam autem Episcopo non promittit. At, licet hoc ita sit, illius tamen potestati, quamdiu in ejus diocesi existit, subiacitur non minus quam alia personæ Ecclesiasticæ, ab ejus jurisdictione non exemptæ Jure speciali v.g. privilegiò: quòd Religioni suæ competente toto expulsionis tempore ejectionis non gaudet, *citt. Tamburini. & Sanchez n. 9. & 29.*
165. Dubium nonum est de dominio reorum, quas Religiosus fugitivus acquirat. Et quidem, si statum non mutavit, ab iplo dominium Monasterio vel

Religioni acquiri, liquet ex *can. Abbatibus 16. V. Quodsi, 18. q. 2.* & ratio est partim; quòd fuga neque ipsum excludat à Religione: neque huic subtrahat fugitivum: neque istum gubernandi, corrigendi, coërcendique potestatem adimat Prælato: partim verò; quòd Religiosus comparetur servo: cujus fugitivi & ab alio non possessi bona domino acquiruntur, *l. 1. §. 14. ff. de Acquir. possess. Eadem, quæ fugitivi, ratio, communi Jure spectatò, est Apostata; nam & ab isto comparata bona Monasterio vel Religioni acquiruntur, arg. V. Quodsi §. 14. citt. ut cum Bartol. in §. cit. n. 2. Hostiens. in c. Cum olim cit. n. 13. & Interpp. aliis docent Tapia in Auth. Ingressi C. de SS. Eccles. V. Sua, cap. 7. n. 1. & Sanchez Lib. 7. Moral. cap. 33. à n. 2.*

Si verò Religiosus fugitivus statum 167 mutavit per ingressum Religionis alterius, interest, an hanc ingressus sit legitime, aut secus; cum, si id fecit legitime, post ingressum in aliam comparata bona huic sive Religioni vel Monasterio posteriori acquirat; quòd, cum ista ab iplo editæ professionis die eum teneatur alere, æquum omnino sit; ut, quæ illius personæ intuitu acquisita sunt, ei cedant. Si autem istam legitime ingressus non est, omnia priori Monasterio obveniunt; quòd illegitimo transitu ulum jus Monasterio seu Religioni posteriori non acquiratur; cum malæ fidei possessori nec servus nec filius acquirat, *l. 1. cit. §. 6. & l. Per eum 50. pr. ff. de Acquir. possess. citt. Tapia cap. 6. n. 20. Sanchez n. 10. & 11. Azor cap. 16. q. 8. & Tamburini, q. 5. n. 2. excipientes bona, quæ à fugitivo post hujusmodi transitum acquisita sunt intuitu Monasterii sive Religionis posterioris. arg. c. Requisti 15. V. In primo, de Testament.*

N a n n a Quodsi

167. Quodsi fugitivus tranſiit ad Eccleſiam ſecularem; intereſt; cujus incuitu bona ſint acquiſita; cum, ſicut acquiſita intuitu ſeu contemplatione hujusmodi Eccleſiæ, iſtius dominio cedere, liquet ex *c. Cum in officiis 7. eadem Rubr.* ſic perſonæ intuitu comparata ad Monafterium pertinere, teſte *cit.* Sanchez *n. 20.* communis DD. ſententia ſit, contradicente & ſine diſtinctione omnia Eccleſiæ acquiri, ſuſtinente Zabarella *in c. ſm. cit. q. 2. n. 2.*

168. Dubium decimò eſt, cui acquiratur dominium bonorum comparatorum ab ejeſto. Ratio dubitandi eſt; quòd id non acquiratur ejeſto; cum non deſinat eſſe Religioſus profeſſus; atque idcirco domini incapax maneat, *c. Cum ad Monafterium cit.* neque Epifcopo loci ſuæ commorationis; cum, iſti non aliter quàm clerici ſeculares ſubjiciatur: neque Romano Pontifici; cum id communis Juris Corpore clauſo ullo textu proditum, non reperiatur: neque etiam Monafterio vel Religioni ſuæ profeſſionis; cum, ſi ab iſtius Prælato ejeſtus ſit injuſtè, ſaltem cum conſenſu majoris partis Capituli ſeu Conventûs, à Monafterio habeatur pro dereliſto inſtar ſervi dereliſti à domino, aut à parente expoſiti infantis: qui domino aut parenti non lucrantur, *l. Quod ſervus 36. ff. de Stipul. ſervor. & c. Unic. de Infant. & languid.* ſi verò juſtè, ſaltem perpetuò, ejeſtus ſit, cum Monafterio & Religione ullam non habeat communio- nem: juſque profeſſo delata bona adquirendi Monafterio competens ſolum fuerit ad tempus, quòd ille in Monafterio retineretur, ut cum Innocentio *in c. Cum olim cit. n. 3. Hoſtienſi ibid. n. 12. Navarro cit. Comment. 2. n. 33. & aliis docet Azor cap. 16. cit. q. 9.*

Sed communi Decretalium Jure ſpectatò verius eſt, bonorum ab ejeſto extra

Monafterium acquiſitorum dominium pertinere ad Monafterium vel Religio- nem, ſive ad tempus ſive in perpetuum, juſtè injuſtè fuerit ejeſtus. Ratio de bonis ejeſti ad tempus duntaxat eſt; quia talis manet ſubditus Religioni, & ab hinc cum omnibus bonis finito ejeſtionis tempore tenetur reverti, *cit.* Suarez *Lith. p. cap. 6. n. 19. & Palao p. 19. n. 7.* De bonis in perpetuum juſtè ejeſti; quia Monafterium & Religio ex eo; quòd profeſſum tanquam incorrigibilem & ſi noxiolum abjecerit, ſe non abdicent; po- re ad bona ab eo acquirenda præſertim cum & ejeſtus ſe emendare ac redire, à Religio, præterquam quòd eum revo- candi retineat jus, plene emendatum recipere teneatur, *cit.* Molina *diſp. 140. n. 36. Leſſius n. 112. Suarez n. 22. & Palao n. 11.* De bonis ejeſti injuſtè re- tio eſt; quia prælati ipſum indebitè eje- cientis delictum in Monafterii & Reli- gionis damnum redundare non debet, *per Reg. Delictum 76. in 6.* Si verò ita eje- ctus eſt cum conſenſu majoris partis Con- ventus, Monafterium eò ipſo; quòd re- jeſtum alere gubernatque, recipere & re- vocare teneatur, etiam acquirat domi- nium bonorum ab ipſo comparatorum, niſi iſto in indebitè expulſionis poſtea per ſententiam privetur, DD. ante *cit.*

Neque hac in re paritas eſt cum do- mino derelinquente ſervum & cum pa- rente prolem exponente; quia tunc casus ſervus conſequitur libertatem & proles à patria poteſtate liberatur, & uterque ſibi acquirit, *c. Unic. cit.* non etiam Re- ligioſus injuſtè ejeſtus; cum, ut diſtinctum domini maneat incapax, redireque te- neatur ad Religionem: & ab illa valeat, imò ſi emendatus ſit, debeat revocari.

Dixi in hujus & præcedentis diſtinctionis reſolutione Communi Decretalium Jure ſpectatò; quia ex *Mota proprio Gregarii*

Gregorii XIII. qui incipit *Officii nostri*, edito 21. Jan. 1577. à Regularibus fugitivis ejectis & Apostatis successione, legato, donatione, industria, aliòve quovis modo acquisita bona, si illi extra monasteria sua decedant, ad Cameram Apostolicam devolvuntur; ut neque monasterio, neque alteri pio loco vel causæ valeant adjudicari, *citt. Suarez cap. 3. n. 30. Sanchez n. 33. & Tamburin. q. 5. n. 1.*

170. Dubium undecimò est, an monasterium professo suo fugitivo, Apostata, ejecto præstare teneatur alimenta. Non teneri frequentiori DD. calculò receptum, & ratio de fugitivo & Apostata est; quòd, cum monasterii servitio & gubernationi malitiosè se subtrahant, cesset ratio illud obligandi ad præstanda alimenta; cum ista professo debita sint ratione servitii monasterio præstiti, *arg. e. Cùm secundum 10. pr. de Preb. & dignit. Quare, sicut filium à consortio suo malitiosè recedentem pater, Pinell. in l. 1. C. de Bonis matern. p. 1. n. 54. & Surdus de Aliment. Tit. 7. q. 7. n. 1. & vir uxorem culpâ suâ divertentem, Glossa in c. Significasti 4. V. Materiam, de Divor. & Palacios in Rubr. de Donat. inter vir & uxor. §. 84. à n. 6.* ita & monasterii Prælatus fugitivum & Apostatam Regularem alere non tenetur: neque ad hoc illum teneri expedit; ut, necessariis vitæ subsidiis aliunde deficientibus, poenitentia ac reditis consilia faciliùs capiat, & sub obedientia & regimine prælati Monasterio deserviat, ad quod obligatione ex professione orta tenetur. Ita cum Glossa & DD. *citt. allegati Sanchez Lib. 6. cap. 9. à n. 21. Tamburin. q. 9. n. 1. & Barbosa in c. fm. n. 4. expicientes alimenta & expensas ab aliquo factas in eorum reductionem; cum enim fugitivum & Apostatam reducens Monasterii negotium utiliter gerat, pro illorum reductione factas expensas à Monasterio repetere potest. De*

ejecto verò ratio est; quòd, cum à cura & gubernatione Prælatis in gravis delicti & incorrigibilitatis poenam sit exclusus, monasterium se alendi obligatione suâ culpâ liberâsse videatur, *citt. Surdus q. 35. n. 1. Sanchez n. 20. & Barbosa in c. fm. cit. n. 4.*

Secus est de ejecto injustè; hic enim, cum ex professione quæsitum iurium possessione indebitè spoliatus sit, non excidit jure à monasterio percipiendi alimenta; cum spoliati instar in pristinum statum sit restituendus, *c. 1. Ec. de Restit. spoliat & ibi DD.*

Dubium duodecimò est, an Monasterium etiam solvere non tenetur debita contracta à prædictis. Ratio dubitandi est; quòd, cum bonorum ab his, fugæ, Apostata, expulsionis durantis tempore comparatorum dominium acquiratur monasterio, *can. Abbates, V. Quodsi cit. æquum sit; ut ad debitorum ab illis contractorum solutionem adstringatur; ne ab illis proveniens commodum percipiat sine incommodo ab iisdem proveniente contra Reg. Qui sentit 55. in 6.* At, esto monasterium, si ab illis fugæ, Apostata, expulsionis tempore acquisita bona percipiat, ex his debita, eò tempore ab ipsis contracta, solvere teneatur, *arg. cit. & in æquitate Naturali fundatæ Regulæ, & ne locupletari videatur cum jactura & damno alieno, contra Reg. Locupletari 48. in 6.* casu tamen, quò à fugitivo, Apostata vel ejecto suo monasterium nihil percepit, ad debitorum ab illis contractorum solutionem verius non tenetur eò ipsò; quòd monasterium illis præstare non tenetur alimenta, *Rodriguez Tom. 1. Regular. q. 33. art. 11. c. 11. Tambur. q. 5. n. 2. & Barbosa cit. n. 4. pr. non obstantè ratione in contrarium deducta; quia monachus in jure jam quæsitò monasterio obesse non potest: licet prodesse valeat in acquirendo, Innocentius in c. Cùm olim cit.*

Nana ; TITU.